

ek

egyzéke
országhoz

or.) A Rngó-ügy-
onak több lövést
ai motorcsónakra,
ca 400 kilométer-
ladt. A mandzsui
jegyzéket intéz-
z. Egyidejűleg a
aiszter tiltakozó
Mongólia delegá-
egy japán elrablá-

nélkülieknek
paradicsom

or.) Danzigi jelen-
nélküli közül, aki-
netországba men-
rogramja értelmé-
agyni Danzigot.

SPORT

ersitatea - CFR
lómérkőzés

Uj Kelet tud.) A
encéjében csütör-
vizipólómérkőzés
vizipólógárdája a
ével mérte össze
1 (0:0) volt. Az
osz (négyméteres-
bta. Biró Koncez

ttése a bucuresti
ával játszott, ame-
2:1 (0:1) arány-
lóját Barna dobta.

a Haggibbor vizi-
Baia mare vendége
patával játszik ba-

lót fogyott

emésztés is
ságos levélce

ndásosan jó termé-
tt egy olyan kövér
nehéz együtt élni
nekünk. Olvassa,
e nagyszerű, mulat-
szóról-szóra közöl-

két hónappal ezelőtt
dni emésztési zava-
n. Most már nem-
rtve az én pástéto-
fogyott 95 és fél
azonban mindennél
a kitünő hatás, ame-
a Kruschen. Most
y egy nő (még ha
le. Férjem 60 éves
díg 54 júniusban
tt a legmelegebben
ony.

hat természetes só
hogy mindennap eli-
nyagokat és mérge-
zet termel. Akkor
háj lassan, de bizo-
n nem azáltal fo-
ajta a testből. Eny-
adítja a szervezetet
paradéktól, minden
savtól, amelyek elő-
tkezési zavarok és
zésését.

mint 120 országban
mániában is minden
ériában üvegenként

Taxa
pikéte
No. 22-
10. Tel.
Havonf
Évre 6.
Hídre: Havon...
félévre 12, egészévre 20 doum...
dettesek díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági kel-
dőség egyetlen politikai napilapja.
Cikkeink utánnymását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Dr. R. S. setter Robert
Diastér 2 I. e
Budapest

KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérméretlen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszakiadását nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marota
Ernő. Felelős szerkesztő Jámber
Ferenc. Bucaresti szerkesztő Hát-
szegi Ernő. Strada Matei Mile 6.
Szombat, 1935. július 20.
5895. EV. XVII. ÉVF.
TAMUSZ 19. 159. SZÁM.

VILAG TUKER

Külpolitikai figyelő

A négus, az illúziósülte hős. Abesszinia császára hősi pózt vett fel. A Timesnek adott nyilatkozatában kijelentette, hogy területi engedményt nem tesz Olaszországnak és meg fogja tudni védni országát.

Az egész világ érdeklődése feléje fordul. Nemcsak a legutóbbi nyilatkozata miatt. Már hónapok óta foglalkoztatja ő a világpolitika vezetőit. Az ő országa problémái miatt az egész európai politika megváltozott és új módszereket szült. Anglia külpolitikai irányítói azt hitték, hogy elfordulhatnak a világtól és kizárólag brit keretek között szemléltetik és élhetik az életet. Meg is tehettek volna, ha nem létezne Abesszinia. De a négus országa kikényszerítette Angliát magabizárkózottságából és elmondatta Sir Samuel Hoare-val az együttműködés elvére épített beszédét, amely megváltoztatta Európa politikáját, új reményeket ébresztett, új cselekvéseknek lett kiindulópontja, új formát adott a világpolitikának.

Es ennek az embernek, akinek országa felé egyforma aggodalommal néz Róma, London, Párizs és Washington, semmi hatalma nincs. Minden úgy néz ki, mintha ő volna a mi politikai világunk közepe, tőle függne minden. Pedig ami az ő országa körül történik, abban neki semmi része nincs. Ugy látszik, mintha az ő szavát figyelné mindenki, pedig hát nem tőle függ a háboru vagy a béke, nem az ő hozzájárulásától függ a megegyezés. Ő van előtérben, ő játsza a szerepet, de ő csak játszik. A harc egész más hatalmak között folyik.

A néger világnak szent szabadsághőse ő. Az elnyomott feketék benne látják az utolsó szabad néger uralkodót, aki méltósággal viseli a néger sorsot és szembe mer szállni az áradattal. Ő a reménységük. Párizsban is órála beszélnek legjobbat. A leggyorsabb, a legnagyobb óceánjáró, a Normandie, a francia csodahajó mellett ő a mondán Párizs legnagyobb szennazója. Talán éppen úgy, mint a Normandieről, róla is bibelot-fognak készíteni, amely ott fog diszelegni Lancel kirakatában a nagy boulevardon, hogy többen álmódzhasanak róla. Az abessziniáknak is ő az eszményképe. Nemzeti hős is a négus. Juda oroszánjának hivatja magát, akit vad hegyilakó alattvalói Salamon király leszámazottjának tartanak. Mitosz keletkezett róla, az új néger hős mitosza, amely eljutott a félreese abessziniál falvakba, Harlemba, az amerikai négerkehez, a világ legkifinomultabb szalónjaiba, Párizsba. Es el fog tűnni a négus, szét fognak foszlani a körülötte keletkezett ábrándok, reménységek, legendák és talán a mitosz sem marad meg.

Illúzió szülte hős Abesszinia császára. Az ő sokakat foglalkoztató nyilatkozatai, kijelentései, játéka mögött vivják meg csendben a maguk harcát Olaszország, Anglia és Japán. Csak arról van szó, hogy ki mennyit kap a gazdag Abessziniából. Az angol diplomácia nem Abessziniát védi, hanem a maga kolonális érdekeit, az Abesszinia közelében fekvő szudáni gyapotültetvényeit. Japánnak magában Abessziniában vannak gyapotültetvényei. Olaszország pedig most akar szerzeni. Nem Abesszinia függetlenségéről van szó, nem a négus hősiessége a fontos, hanem csak az, hogy ki mennyit kaparint meg, mennyit markol. Ilyen kíméletlen valóságot takar Abesszinia császárljának színészi szereplése.

Németországnak mindehhez semmi köze. De mintha vonzást gyakorolt volna Hitlerre ez a légkör, megszólalt és védte Anglia álláspontját. A német kancellárnak semmi befolyása nem lehet az afrikai események fejlődésére, nem tett szolgálatot Angliának, nem várhatta, hogy ellenértékdásképpen inkább hajlandó lesz a Foreign Office külön német-angol légi egyezmény megkötésére. Nem vezethette ilyen megmondolás. Mégis természetes volt a közbelépése. Hitler diplomáciája, brutális módszere igen nagyon rokon a vad afrikai politikával. Lehetett az a benyomása, hogy ő parancsolgathat az afrikai erők szellemeinek.

Ebben az atmoszférában, mikor ilyen ellenfelek állnak egymással szemben, mikor ilyen természetű kérdés megoldásáról van szó, természetes, hogy nem könnyű megtalálni a ki-

A nemzeti szocialisták jobbszárnya kapott hatalmat Berlinben

Leváltották a rendőrfőnököt, az új rendőrfőnök a Reichstag felgyújtója lett és megbízást kapott Berlinnek a náci ellenségeitől való megtisztítására

Párizs, július 18. A Havas ügynökség jelenti, hogy Levecov berlini rendőrfőnököt leváltották állásáról és helyébe Helldorf grófot nevezték ki. Ugyanakkor Kerre nemzeti szocialista vezért közoktatásügyi miniszternek nevezték ki. Ez a változás egy új politikai krízisnek a jele, mert Kerre, mint Helldorf, a nemzeti szocialista párt legszélsőbb szárnyához tartoznak és kinevezésük azt jelenti, hogy az egyik, mint rendőrfőnök, politikai téren, a másik mint kultuszminiszter, vallási téren, hatalmas harcot fognak viselni a rezsim ellenségeivel szemben. Helldorf azok

közé tartozik, akiket azzal vádoltak, hogy ő gyújtotta fel a Reichstagot.

Később Karl Ernsttel váltották fel, akit július 30-án agyonlőttek. Halldorfnak a politikai arénán való újbóli feltűnése rendkívül nagyjelentőségű esemény.

Berlin, július 19. Hivatalos közlemény jelenti, hogy Berlin rendőrfőnökének leváltása után Göbbels konferenciát hívott össze azzal a programmal, hogy Berlint meg kell tisztítani a kommunista reakcionárius és a judobolsevik elemek destruktív akciójától.

„Sok abessziniái fog meghalni, de sok olasz is”

Genf már nem tudja feltartóztatni az olasz-abesszín háborút

Az abesszín császár utolsó szál emberig fogja védeni Abesszinia függetlenségét. Mussolini kedvezőtlen választ adott a római angol követnek

Az angol kormány két minisztertanácson vitatta meg az olasz-abesszín viszály várható fejleményeit

RÓMA, július 19. Mussolini tegnap tárgyalást folytatott sir Eric Drummond római angol nagykövettel, aki kormánya megbízásából jelent meg az olasz miniszterelnöknek, hogy nyilatkozzon a római olasz-abesszín viszály ügyét illetően. A Morningpost értesülései szerint sir Eric Drummond kifejtette Mussolini előtt az angol kormány azon óhaját, hogy Olaszország a népszövetségi tanácsülésen ismertesse konkrét panaszait Abesszinia ellen. Még nem ismeretes teljes szövegében Mussolini válasza, de a lap cikkírója annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy az olasz kormányelnök nem adott kedvező választ az angol követnek. Általában Londonban az olasz-abesszín ellentéteket áthidalhatatlanoknak tartják, mert Olaszország gazdasági előnyökkel nem elégszik meg, Abesszinia pedig elutasít minden olyan politikai megoldást, amely valamilyen függőséget jelentene. Nem marad tehát hátra, mint szabad folyást engedni az eseményeknek. Az angol kormány egyébként tegnap két minisztertanácsot is tartott, amelyen kizárólag az olasz-abesszín viszály fejleményeit és Európára várható kihatásait vitatta meg. A tanácskozásokról nem adtak ki hivatalos jelentést, de az Echo de Paris értesülése szerint a tanácskozások után az a vélemény alakult ki, hogy az olasz-abessziniái háborút már Genf sem tudja feltartóztatni.

Abesszinia is elkerülhetetlennek tartja a háborút

Az abessziniái császár tegnapi nyilatkozata után, amelyet a törvényhozásban tett s amelyben kijelentette, hogy az utolsó szál emberig kész harcot folytatni Abesszinia függetlenségéért, ma a Reuter-ügynökség egy magasrangú abesszín tisztviselőtől közöl interjút egy Olaszországgal való esetleges háborúval kapcsolatban. A főtisztviselő kijelentette, hogy maga a császár fogja az abesszín csapatokat vezetni s a csapatok lándzsákkal, késekkel, kaszákkal is fognak harcolni, amennyiben nem jut számukra elegendő modern fegyver. Az asszonyok bátorítani fogják férjeiket.

Ebben a háboruban sok abessziniái fog meghalni, de sok olasz is

mondotta a főtisztviselő. A mi népünk fatalista és elkerülhetetlennek tartja a háborút. Ami a légi bombázást illeti, attól Abesszinia nem fél, mert Addisabebát a háboru elején kiüritik s a lakosságot a hegyekre telepítik. A természet lesz Abesszinia legértékesebb szövetségese.

Londoni jelentés szerint egyébként az abessziniái kormány bejelentette csatlakozá-

sát az 1929-es Vörös Kereszt egyezményhez. Római jelentés szerint rendeletet adtak ki, amellyel az Eritréában és az olasz Szomál-földön szolgálatot teljesítő legénység zsoldját napi öt lírara emelik fel.

Washingtoni jelentések szerint, ellentétben tegnapelőtti hírekkel, az Egyesült Államok kormánya hivatalosan közölte, hogy nem fog megfigyelőt küldeni Genfbe, miután az olasz-abesszín viszály elsősorban az európai hatalmakat érdekli. Az Egyesült Államok azonban reméli, hogy a konfliktus békésen és nem a fegyverek erejével lesz megoldva, ami ha megtörténne, nagy aggodalmat keltené Amerikában.

Ugyancsak washingtoni beavatott helyről származó értesülések szerint az Egyesült Államok diplomáciai képviselői megbízást kaptak arra, hogy a kormányoknál, amelyeknél akkreditálva vannak, fejtsék ki az amerikai kormány azon álláspontját, hogy az olasz-abessziniái viszályban az amerikai kormány súlyt helyez arra, hogy érvényt szerezzenek a háborút kizáró egyezmények rendelkezéseinek.

Kondylisz

Kondylisz görög tábornok az antik Hellasz törzsei közül semmiesetre sem mondhatja őseinek a spártaiakat.

Sőt az is valószínű, hogy a kevésbé kemény jellemű ionok, Athén hajdani polgárai sem feltétlenül tartanak vele a rokonságot.

Talán még leginkább a cinikusok, a szófisták hajdani görög céhe volna az, mely — ha újra feltámadna — szívesen választaná be ma is tagjai sorába.

Ő volt az, aki jó egynehány évvel ezelőtt megszerverte és elindította a görög köztársasági mozgalmat s e mozgalom után a kelteténél és mindenesetre képességeinél lényegesebb nagyobb szerephez jutott a görög köztársaság történetében.

Ambicióit azonban még a magas köztársasági állások sem tudták kielégíteni: Kondylisz diktatori szerepről kezdett álmódzni és egyre inkább felkeltette maga ellen egykori fegyvertársainak gyűlöletét, akik végül is fegyvert fogtak a köztársaság megvédelmevére.

Kondylisz nem sokat teketóriázott és hajdai élén vérfeljött a ama bajtársainak forradalmát, akik vele együtt vívták ki a görög köztársaságot.

A köztársasági forradalmárok megmozdulásának leveretése után a görög köztársaság megalapítóinak egyikét minden átmenet nélkül a görög monarchia restaurálóinak táborában találjuk, akiknek legőszintébb és legregőbb híveimél is hangosabban követeli a monarchia visszaállítását.

Kondylisz tábornok életének tekintélyes szakaszát fordította arra a tevékenységre, hogy a monarchisztikus államformát gyalázza és kompromittálja. A görög köztudatban úgy élt egyideig, mint a köztársaság egyik megdönthetetlen pillére, hogy az idők változásával most a görög trón restaurációjának hirdetője és támasza legyen.

Valaha a monarchisták vértét ontotta, hogy a köztársaságot vigye diadalra, nemrégiben viszont a köztársaságiak vérében ázott és legjobb barátait, fegyvertársait urcoította börtönök fenekére.

Nem lehetetlen, hogy el fog jönni az idő, amikor a görög monarchia újsütetű restaurálójá ismét kedvet fog kapni a köztársasági államforma visszaállításához, különösképpen akkor, ha a trónjára majdan visszahelyezett görög király esetleg nem honorálja olyan mértékben Kondylisz készségét és ambicióit, amilyen mértékben ezt a tábornok ur kívánja fogja.

Az ilyen levantei államférfiak kitünően értenek ahhoz, hogy adott esetben felkavarják egy-egy ország fejlődésének észszerű menetét, de szerencsésállaguk rendszerint üstököszerű, amelynek nyomában nem marad vissza semmi fény, sőt inkább csak sivar sötétség marad vissza.

Ugy látszik, végre maga a görög közvélemény és maga a kormány is felismerte Kondylisz fentvázolt államférfiúi tevékenységének veszedelmét — és lemondatta.

Az új kormányban már nem lesz benne ez a görög kondottieri, de nem lehetetlen, hogy nemsokára újra felbukkan valami puccs, vagy fegyveres alakulat élén.

Mert a Kondyliszek nem nyugosznak. Számukra az egész világ a saját centrumuk körül forog s ha nem akar forogni, úgy megpróbálják kényszeríteni rá.

Amíg azután csillagok véglegesen és dicsőtellenül le nem áldozik.

A Vatikán indexre tette Alfred Rosenberg műveit

Róma, július 19. A Vatikán július 17-én kelt határozatával indexre tette Alfred Rosenbergnek, a nemzeti szocialista párt keresztényellenes agitátorának összes műveit.

Hanau asszony meghalt börtönében

Párizs, július 19. A fresbuesi börtönben meghalt Hanau asszony, a Gazette du France egykori igazgatónöje, a híres tözsdebotrányok hősnője. A hatóságok vizsgálatot rendelték el a halál körülményeinek megállapítására, mert Hanau asszony a múlt héten öngyilkosságot kísérelt meg.

Zion Lloyd

BUCURESTI, I. Cal. Victoriei 33
Direktor: M. Jampolski.

Megrendez és közvetít a legelőnyösebb feltételek mellett utazásokat

Palesztinába

és a Közel-Keletre a Dacia, Carol I., Polonia, Har Zion és Har Carmel hajókon

Dr. Neumann Vilmos
Cluj, Str. Berthelot 12. Tel. 6-82.
Bihar megye és Oradea részére Balázs Miklós Oradea, Str. Ciorogariu 15. és tr. Alexandri 34.

vezető utat. Sin Samuel Hoare békebeszédé

kedvezőbb hangulatot teremtett ugyan, de ugyátszik, hogy a jelen körülmények között ez sem segít. Mussolini, akinek követelési részleteiben nem is ismeretek a világsajtó előtt, még mindig többet kér, mint amennyit Anglia hajlandó megadni. Tulajdonképpen egyezkedés kérdése az afrikai konfliktus. A kibékítés két nagymestere, Eden és Laval is nagy szerepet játszanak az európai diplomáciában. De a nehézségek oly nagyok, hogy még ők sem tudtak eredményt elérni. Eden tett kísérletet Rómában, de sikertelenül. Avenol, a Népszövetség főtitkára, most Laval próbálta rábeszélni, hogy lépjen közbe, hívja össze Olaszország, Franciaország és Anglia hármaskonferenciáját az 1906-os, Abessziánra vonatkozó szerződés alapján. De Laval félreállt. Így hát Anglia megint azzal fenyegetőzik, hogy a Népszövetség elé viszi az egész ügyet, ahol nem lehet tudni, mily bonyodalmasak keletkezhetnek, de azt sem tartják kizártnak, hogy a genfi intézménynek ez volna az utolsó ülése. Ugyanakkor pedig Mussolini hadserege folytatja felvonulását Afrikában. Arról is szó van, hogy a Duce személyesen leutazik katonáihoz és lelkesítő beszédet intéz hozzájuk. Talán már tanulmányozza is azt a nagy beszédet, amelyet Napoleon mondott a piramisok árnyékában.

Sir Samuel Hoare politikája. Rövid ideje vezeti Sir Samuel Hoare a Foreign Office-t és mégis kénytelen volt már változtatni politikáján. Az elszigetelődés politikájával kezdte, mikor megkötötte a külön német-angol tengerészeti egyezményt és most már második beszédében hangzott a béke kollektív megszervezésének szükségességét. Nagy meglepetést és felháborodást okozott annak idején Anglia elfordulása Európától. Megütözéssel vették tudomásul különösen Párizsban azt a már szálóigévé vált angol mondatot, hogy Anglia nem kíván többé Európát csendőre lenni. Pedig az angol politika akkori változása nem volt szeszély, hanem az angol életvonal irányába esett. A Foreign Office mostani visszatérése a kontinentális politikához pedig logikus, mert elintézetben áll az angol birodalom fejlődési követelményeinek egy részével.

Az angolok nem akkor kezdtek elfordulni Európától, amikor a német-angol egyezményt megkötötték Londonban. A politikai változást gazdasági változás előzte meg. Évekkel ezelőtt már Ottawában megvetették a gazdasági elszigetelődés alapjait, amikor új birodalmi védvámrendszert vezettek be. Nem is álltak meg ezen az uton. Az angol valutapolitika is teljesen független. A világ összes pénzügyminiszterei között csak az angol Neville Chamberlain ellenzi már a valutastabilizációt.

Logikus volt ezek után a politikai „splendide isolation” is. A világ leggazdagabb birodalma függetleníteni akarta magát teljesen a környező nyomortól politikailag is. De Európa békeje szempontjából így jobb, ha Anglia számára nem is volt fájdalom-nélküli a kontinentális politikához való visszatérés.

BIZTOS GYÓGYULAST talál az erdélyi Póstyében. Reuma, csusz, köszvény ellen az újonnan átalakított Bizusa fürdőben. De-Baiamare között. Elsőrendű napi penzió 90-től 110 lejig. Szigorúan ort. kóser vendéglő. Állandó napi térszene. Szobák megrendelhetők: Fűrdőigazgatóság BIZUSA p. u. Heandamare.

Nyári utazás a magyar rónán

Széljegyzetek a zsidó nép fájának elszáradt ágáról

A rossz gazdasági viszonyok és pénzügyi megszorítások miatt manapság csak igen nehezen jut ki az ember a külföldre. Ha a tizenhat mellékletet igénylő utlevélnek végre mégis birtokába jutunk és Fehér vagy Fekete úr révén sikerült a külföldi uthoz való egyéb szükségleteket is megszerezni és utra kelünk, akkor a sok nehézség után igyekezzünk legalább a drága utazást hasznos tapasztalatok szerzésére felhasználni. Ki-ki a maga módján.

Magyarországon való tartózkodásom idején igyekeztem Hitler három éves rémuralmának hatását a magyarországi zsidóságnál megfigyelni. Már a vonatok utasai között kerestem a zsidókat. Beszélgetni kezdtek velem és ők velem. Gazdasági kérdések, Olasz-abesszián háborus lehetőségek, Kenyeres-Kauffmann ügy stb. Érdeklődtem a magyarországi viszonyok iránt és utitársaim osztrórnak romániai politikai kérdéseikkel.

Az ur és a zsidó ember

A békéscsaba-szegedi motrosvonaton a nagy hőségben ingujjra vetkőzve ülünk, kezben a Jüdische Rundschau, melyet az utra magammal hoztam, külsőmtől életkedve, zsidó mivoltom csalhatatlan jele. Az egyik állomáson beszáll három férfi. Az egyik a kérdések pergőtűzét intézi felém. Igyekezem minden kérdésre a felvilágosítást megadni, amelyek látszólag nem elégitik ki és amikor nem tudom pontosan megmondani, hány magyar képviselő van Romániában, megvetően néz rajtam végig. Majd, mikor kifiziamhoz intézett kérdésére, hogy nem kívánkozik-e Magyarországra költözökni, a gyermek azt válaszolja, hogy ő Palesztinában szeretne lakni, megszűntette velünk a beszélgetést.

Az egyik állomáson sokat érdeklődő utitársam és még egy utas kiszállt, a visszamaradt harmadiktól megkérdeztem, kik ezek az urak, mire a következő jellemző választ kaptam:

„Akivel beszélni tetszett, az állatorvosunk, zsidó ember, a másik a tanító ur”.

A híros város

Szeged, Európa legszebb zsidó templomával, dr. Löw Imánuel világhírű főrabijával, a „gerinces zsidó” dr. Biedl Samu hitközségi elnökével, fájdalmas meglepetéseket hoz. Megtudom, hogy egyik rokonom keresztény nő vett feleségül, a másik keresztényhez ment férjhez. Meg akarok látogatni egy ifjúkori barátot. Kikerestelkedett egész családjával. Lemondok a látogatásról. Tovább utazunk.

Egy „haladó” zsidó asszony

A délutáni Pestre induló gyors tömve utasokkal. A hőség lehetőleg még nagyobb, mint délelőtt. Nők lenge ruhákban, férfiak kabát és melény nélkül, gyermekek félig meztelenül. Az utasok nagy része zsidó. Fülkékben ül egy zsidó bácsi, szintén ingujjban, petyolat-fehér ingének éles ellentéte a rajta levő szintén „eredetileg” fehér cídákli. Azonkívül még egy hölgy három gyermekével, a legnagyobb tizenkét éves, szintén zsidók. Mindenki olvas, meg a gyermekek is. En az állomáson vásárolt magyar, antiszemita és még antiszemita zsidó lapokat böngészem.

Az olvasásba leghamarabb a gyerekek fáradságát el. Kezdenek diskurálni. Arra leszek figyelmes, hogy az egyik gyerek, egy körülbelül nyolc éves fiucska, a fiam nyakán csüngő Dávid-csillaggal játszadozik és azt mondja: „Nézd anyukám, milyen szép, én is szeretnék egy ilyet.” Mire anyukája azt feleli: „Minálunk nem viselnék ilyesmit”. Arra a megjegyzésemre, hogy ezt mindenütt viselik, ahol zsidók élnek, azzal felel, hogy a zsidóságot nem kell még külső jelekkel is hirdetni. A velünk utazó öreg zsidó bácsi is közbeszól e magyar zsidó megindoklásra, mondván: hisz mások a keresztet viselik, mire önagysága őt is két rövid szóval elintézte: „Az más”.

Péntek esti istentisztelet

Budapestre pénteken este elég korán érkezve, elmegyünk a Dohány ucai templomba. Az óriási nagy templom tömve, a földszinten nők és férfiak vegyesen. Már mi talán a harmadik sorban ülünk, a rabbi, néhai Szabolcsi Miksa magasztaló beszédének és a kántor énekének minden szavát értjük, oly csend uralkodik. Istentisztelet után azt kérdezi fiam:

— Azok is zsidók, akik autóval távoztak a templomból és akik sétábtalál és aktatászkával (valóban feltűnően sokan) jöttek a templomba?

— Igen, fiam, ezek pesti „mégzsidók”.

Barátain: Redlich a cseh és Schlesinger a magyar

Másnap a pestiek nagy napja. A Ferencváros és a brünni Zidenice futbalcsapatok

nagy mérkőzése, melyre mi is elmentünk. Minden épkézláb pesti ott volt. Brünnből két-ezer sportbarát és klubfanatikus jött el, különvonalokon. Már a mérkőzés előtt feszült a hangulat, mintha ma délután dölnének el az összes cseh-magyar ellentétek. A pestiek közül sokat, de a brünniek közül is felfedezek néhány régi ismerőt. A sors úgy akarja, hogy a pesti Schlesinger és a brünni Redlich barátaim között kell helyet foglalnom. Az egyik a cseh, a másik a magyar kis zászlócskát lengeti buzditólag saját csapata felé. A játék megindul. A magyarok lövik az első gólt. Schlesinger barátom többi Schlesinger barátaival csokoládizik, táncolnak, néhányan a földre vetik magukat örömlükben, míg Redlich barátom csüggedve ereszti le fejét és zászolóját. A játék tovább folyik és a csehek egyenlitenek. Most Redlich barátom esik extázisba. Kezeit hálaadóan emeli az ég felé. A kedélyek megnyugodtak és két ba-

Látogatás Schwartz Menyhértné leányinternátusában Oradeán

Oradea, július 19. A zsidóság számára feltétlenül nevezetesség Schwartz Menyhértné leányinternátusa Oradeán. Ma, amikor a gyermekek neveltetése és iskoláztatása legnehezebb problémája a zsidó szülőknek, az ilyen segítség, mint a Schwartz Menyhértné intézete, nem jelent kevesebbet, minthogy sok-sok zsidó szülőnek meg van adva a lehetősége, hogy elvesse az elhelyezés gondját és iskolába irathassa gyermekét. Megszűnik a gond, hogy megfelelő környezetben, megfelelő ellátásban legyen a feltett gyermek. Látogatásunk az uriucai intézetben meggyőző bennünket arról, hogy Schwartz Menyhértné leánynevelő internátusában otthon talál az elhelyezett gyermek, otthoni kényelmet, otthoni egészségese elhelyezkedést, kosztot és olyan gondos nevelést, amihez hasonlót a legjobban felkészült polgári család sem tud felmutatni.

Nyolc éve működik az intézet és az állan-

Nem lanyhul a baloldal oppozíciója a franci kormány pénzügyi rendeletei ellen

Leon Blum szerint a rendelet a nagytőkét kiméli és a kistőkét nyomja. A tőzsde kedvezően reagál a kormány intézkedéseire

Megerősítik Ribbentropp párizsi látogatásának híret

Párizs, július 19. (Rador.) Dacára a kormány rendeletének, mely szerint nem engedélyez semmilyen tüntetést a törvénydekrétumok elleni tiltakozás jeléül, az általános munkásszövetség és a különböző tisztviselői szindikátusok nem vonták vissza mára hirdett manifesztációjukra szóló meghívóikat.

A sajtó továbbra is kedvezően foglalkozik a törvénydekrétumokkal és különösen a tőzsde reakcióit tartja kedvező jelnek. Az állampapírok árfolyama az utolsó két nap folyamán emelkedő tendenciát mutat. A lapok kiemelik, hogy a közönség meg fogja hozni a tőle kért fájdalmas áldozatokat és helyesli a halálos veszély elhárítására hivatott intézkedéseket. A baloldali sajtó folytatja mindezek dacára éles kirohanásait. Leon Blum azt írja a Populáirében, hogy a törvénydekrétumok a nagytőkét megkímélik és csak a kicsinyt nyomják.

Párizs, július 19. (Rador.) Megerősítik von Ribbentropp közeli párizsi látogatásának híret. Az Oeuvre azt hiszi, hogy

rátomat csak egy körülmény bosszantja, hogy én nem örjögök velük. Végre Redlich megfejté a rejtélyt:

„Er ist ja uninteressiert, er ist ja Rumäne”, Schlesinger: „Dummheit, er ist ja geborener Ungar”.

En mosolyogva hallgatom a hovátartozásom feletti vitát, melyet fiam zár le: „Wir sind Juden”.

Zsidó tisztelgés Horst Wessel előtt
A magyar-német vízpólómérkőzésen vagyunk. Sok ezer látogató, legnagyobb részük zsidó. A csapatok bevonulnak. A zene a Deutschland über Alles-re zendit. Mintha ez nem volna elég, ugyátszik szegény megboldogult Komjádi Béla megemlékezésére, vagy a mérkőzésen résztvevő zsidó játékosok buzdítására talán, most a Horst Wessel dal következik („Wenn Judenblut vom Messer spritzt...”) és kalapot levéve, feszes vigyázással a zsidóság ezrei tisztelegnek, a zászlóságot ocsmányul gyalázó dal előtt.

Mi minderre képes ez a pesti zsidóság? Vajon Clujon, vagy akár Bucurestiben lehetséges volna ez?
Budapest, 1935 július 15.

Grünberger József

Cluj városi statisztika szerinti házasságok

A házasságkötés házasságokban

Dr. Vlad fő

Cluj, július 19. (Az Rendkívül érdekes és figyelmen kívül nem hagyható Petre Vlad, Cluj város fő Kis fűzet az egész munka képpen a cluj-i egészségügyi évi jelentését tartalmazza. Lényegében azonban sokkal mint egy szűrke jelentés, európai horizontu ember, hiányának alapos felkészül. Ez a brosurája kitűnő az adatok csoportosítása és pedig nagy intelligenciájú munka. Az adatok sorában részletek találunk a zsidó nemzetiség is az általános statisztikában.

A cluj-i lakos

A cluj-i lakosság népességszáma fejtegetet dr. Vlad az a laló adatokkal vezeti be:

1919-24-ben évi átlagban az összlakosság száma, a születések száma 1932 (22.8 ezrelék) sok abszolút száma 1227 (1 házasságoké 1773 (21.0 ezrelék) választások száma (1.8).

1925-30-ban évi átlagban 94.484, a születések 1773 (12.1), a házasságok 1617 (16.4) és a választások száma (16.4) volt.

1931-ben az összlakosság száma 1829 (18.1), a születések 1211 (12.1), a házasságok 1617 (16.4) és a választások száma 142 (1.4 ezrelék) 1932-ben 101.518 az összlakosság, 1253 (1.2 ezrelék) 1718 (1.7 ezrelék) a választások száma (1.4 ezrelék) a választások száma 102.007 az összlakosság, 1085 (1.0 ezrelék) 1892 (1.8 ezrelék) a választások száma (1.6 ezrelék) a választások száma 102.488 az összlakosság, 1102 (1.0 ezrelék) 1932 (1.8 ezrelék) a választások száma (1.7 ezrelék) a választások száma

Hogy 1934 némi javulást mutat az előbbi évekhez képest a házasságok száma ugyanaz 1933-ban. A hanyatlás tehát a halálozások, mint a kintetében megállott.

Házasságok statisztikái

A házasságokat illetően a statisztika szerint több egyén házasodott el az elmúlt évben. Érdekes az adatok megoszlása a nemzetiség szerint 1934-ben 712 román, 860 magyar (17.1 ezrelék) 23.0) és 46 német (18.8) volt.

E kimutatásból megállapítható, hogy a zsidóknál volt a legnagyobb arányszám, vagyis mindösszesen 23 házasság esett 1934-ben. Külön táblázat illusztrálja a házasságok statisztikáját. Eszerint 363 házasság kötött meg 1934-ben, 244 román nő, 110 magyar, német nő ment feleségül. 417 magyar férfihez 4 magyar, 11 zsidó, 8 német nő ment feleségül. 156 zsidó férfihez egyet sem, 8 magyar, 145 zsidó nő ment feleségül. 28 német férfihez 5 román zsidó és egyetlen német nő ment feleségül. Feltűnő azon román férfiak

Hol tölti szabadságát?

Teljes kurát pausálárban elsöranu ellátással csak az „EUROPA” Román Nemzeti Utazási és Turisztikai irodáknál kaphat

Fürdőszállodák saját kezelésben és pausálkura-szerződések a következő fürdőkben: Buzias Carmen Sylva (Movila Tekeghiol), Episcopesti (Sibiu), Lacul Ghilcos (Gyulafehérvár), Băile Herculane (Herculane), Ocna Sibiului (Ocna Sibiului)

Sovát (Sovát) Tusnad (Tusnad)

Képviselők és kirendeltségek az ország összes nagyobb városaiban. Clujon az „Economia” Piața Unirii 23 és „Hermes” Calea Regele Ferdinand 13.

Cluj város nemzetiségek szerinti népesedése négy év statisztikájának tükrében

A házasságkötésben és az elválásokban a zsidók, a vegyes házasságokban és a természetes szaporulatban a románok vezetnek

Dr. Vlad főorvos érdekes brosurája a város népesedési adatairól

Cluj, július 19. (Az Uj Kelet tud.) Rendkívül érdekes és figyelemre méltó tanulmány látott napvilágot a napokban dr. Petre Vlad, Cluj város főorvosa tollából. Kis füzet az egész munka, mely tulajdonképpen a cluji egészségügyi hivatal 1934 évi jelentését tartalmazza. Tartalmában és lényegében azonban sokkal többet fejt ki, mint egy szűrke jelentés. Vlad főorvos európai horizontu ember, aki a szociális higiénia alapos felkészültségű munkása. Ez a brosurája kitűnő adatokkal terhes az adatok csoportosítása és interpretálása pedig nagy intelligenciájú statisztikai munka. Az adatok sorában rendkívül érdekes számokat találunk a zsidó lakosságra vonatkozólag is az általános népesedési mozgalomban.

A cluji lakosság népesedése

A cluji lakosság népesedéséről szóló gazdag fejezetet dr. Vlad az alábbi összefoglaló adatokkal vezeti be:

1919—24-ben évi átlagban 82.412 volt az összlakosság száma, a születések abszolút száma 1932 (22.8 ezrelék), a halálozások abszolút száma 1227 (14.5 ezrelék) a házasságoké 1773 (21.0 ezrelék) és 157 a válások száma (1.8).

1925—30-ban évi átlagban az összlakosság 94.484, a születések 1777 (18.8), a halálozások 1173 (12.4), a házasságok 1552 (16.4) és a válások száma 142 (1.5 ezrelék) volt.

1931-ben az összlakosság 100.945, a születések 1829 (18.1), a halálozások 1223 (12.1), a házasságok 1617 (16.1), és a válások száma 142 (1.4 ezrelék) volt.

1932-ben 101.518 az összlakosság, 1791 (17.6) a születések, 1253 (12.3) a halálozások, 1718 (17.2) a házasságok és 144 (1.4 ezrelék) a válások száma.

1933-ban 102.007 az összlakosság, 1524 (14.9) a születések, 1085 (10.6) a halálozások, 1892 (18.5) a házasságok és 166 (1.6 ezrelék) a válások száma.

1934-ben 102.488 az összlakosság, 1617 (15.7) a születések, 1102 (10.7) a halálozások, 1932 (18.8) a házasságok és 180 (1.7 ezrelék) a válások száma.

E számokból elsősorban megállapítható, hogy 1934 némi javulást mutat a születések terén az előbbi évekhez képest. A halálozások színvonala ugyanaz maradt, mint 1933-ban. A hanyatlás tendenciája tehát ugy a halálozások, mint a születések tekintetében megállott.

Házasságok és vegyesházasságok

A házasságokaként 1934-ben negyvennél több egyén házasodott, mint az előző esztendőben. Érdekes azonban a házasságok megoszlása a nemzetiségek között. Eszerint 1934-ben 712 román (19.6 ezrelék), 860 magyar (17.1 ezrelék), 314 zsidó (23.0) és 46 német (18.8) kötött házasságot.

E kimutatásból megállapíthatjuk, hogy a zsidóknál volt a legnagyobb a házassági arányszám, vagyis minden ezer zsidóra 23 házasság esett 1934-ben.

Külön táblázat illusztrálja a vegyesházasságokat. Eszerint 363 román férfihez 244 román nő, 110 magyar, 2 zsidó és hét német nő ment feleségül.

417 magyar férfihez 45 román, 351 magyar, 11 zsidó, 8 német és 2 más nemzetiségű nő.

156 zsidó férfihez egyetlen román nő sem, 8 magyar, 145 zsidó és 3 német nő ment feleségül.

28 német férfihez 5 román, 13 magyar, 10 zsidó és egyetlen német nő sem ment feleségül.

Feltűnő azon román férfiak nagy száma,

akik magyar nőket vesznek feleségül. Míg a románok 30.30, addig a magyarok 10.7 százalékban vettek más nemzetiségű nőket feleségül. Az is megállapítandó, hogy a románoknál 69-cel több férfi, mint nő, míg a magyaroknál 67-tel több nő, mint férfi kötött vegyesházasságot.

A zsidóknál is a nők vezetnek a vegyesházasságban, amennyiben 12-vel több nő, mint férfi lépett vegyesházasságra.

Megállapítható az is, hogy míg 11 zsidó nő ment román férfihez feleségül, addig egyetlen román nő sem ment zsidó férfihez.

Különös jelenség az is, hogy a Clujon élő németek közül 1934-ben egy sem vett német nőt feleségül, hanem kizárólag más nemzetiségűket.

Más képet mutat az elváltak nemzetiségi statisztikája 1934-ben. Eszerint az elmúlt évben 58 román (1.6 ezrelék) a román lakossághoz viszonyítva, 44 magyar (0.9 ezrelék), 30 zsidó (2.2 ezrelék) és 4 német (1.6 ezrelék) bontotta fel házasságát.

Feltűnő, hogy ebben a kimutatásban a zsidók vezetnek, vagyis minden ezer zsidóra 2.2 válás esett az elmúlt esztendőben.

A természetes szaporulat

Érdekes kimutatást közöl dr. Vlad a lakosság természetes szaporulatáról is.

E táblázat szerint 1931-ben 100.945 főnyi összlakosság mellett 320 volt a románok (9.3 ezrelék), 174 a magyarok (3.7 ezrelék), 74 a zsidók (6.3), 22 a németek (9.0) természetes szaporulata.

1932-ben 101.518 főnyi összlakosság mellett 346 a románok (9.7 ezrelék), 145 a magyarok (2.9), 60 a zsidók (4.4), —9 (—3.7) volt a németek természetes szaporulata.

1933-ban 102.007 főnyi összlakosság mellett 316 a románok (8.6), 126 a magyarok (2.6), 3 a zsidók (0.2), 0 a németek (—) természetes szaporulata.

1934-ben 102.488 főnyi összlakosság mellett 342 a románok (9.4), 151 a magyarok (3.0), 19 a zsidók (1.4) és 3 németek (1.2) szaporulata.

Mint láthatjuk, a lakosság a természetes szaporulat által való növekedésében a románok vezetnek, míg a zsidók arányszámra az elmúlt négy év alatt 6.3 ezrelékről 1.4 súlyed.

A város lakosságának számbeli fejlődését az utóbbi években nemzetiség szerint az alábbi számok illusztrálják.

1931-ben 100.945 cluji lakosból 35.213 román (34.9 százalék), 49.751 magyar (49.2), 13545 zsidó (13.5) és 2436 német (2.4) volt.

1932-ben 101.518 lakosból 35.546 román (35.0), 49.910 magyar (49.2), 13.619 zsidó (13.4), 2443 német (2.4) volt.

1933-ban 102.007 cluji lakosból 35.874 román (35.1), 50.042 magyar (49.1), 13 ezer 615 zsidó (13.3) és 2440 német (2.5).

1934-ben 102.488 lakosból 36.173 román (35.3), 50.209 magyar (48.9), 13.666 zsidó (13.4) és 2440 német (2.4).

Megállapítható ebből, hogy a román lakosság 0.2 százalékkal növekedett az összlakosság keretében és a magyar lakosság rovására. A zsidó lakosság aránya egy színvonalon maradt az utóbbi négy esztendőben.

A legmodernebb higiénia, Alkseptikusan preparálva, tartós, selyemfinom, nagy ellenállóképességű

A Fulgarine

Esőköpeny

nemcsak esős időben használható, hanem elegáns szabása és könnyűsége folytán mindennapos használatra is egy kedvelt ruhadarab. Valódi angol anyagból, gummival bevont varrásokkal 20 színben készült a Fulgarine és minden jobb üzletben

450.- lejért

(5 év nőhál!) kapható.

A valódi Fulgarine a rávarrott védjegyről ismerhető fel.

elegáns . könnyű . vízhatlan

Elbukott a numerus valachicus a mehedinti pótválasztáson

Fasiszta propaganda a bucaresti rádióban

Iorga professzor a fajvédelem ellen

Tatarescu miniszterelnök nem megy az idén nyári szabadságra. Nem is igen lesz ideje. A belpolitikai élet a kánikuláris meleg ellenére is teljes zajlásban van. És mire túl leszünk a nyári izgalmon, már kopogtatni fog az ajtón a parlament őszi ülészaka, amelyet harmadszor fog megnyitni ezuttal a liberális párt kormánya.

Mehedinti megyében tegnap tartották meg a Gârboviceanu szenátor halálával megüresedett mandátumért. A kormánypart előbb Paul Anghelescu tábornok hadügyminisztert akarta jelölni, akinek nincs mandátuma. Utóbb eltekintett ettől és egyáltalában nem állított jelöltet és a megüresedett helyre a nemzeti parasztpárt, az Averescu—George Bratianu-féle alkotmányos front, az Argetoianu-pártiak és a validisták mérték össze erejüket. A részleges választásnak mélyreható politikai jelentősége volt. Függetlenül attól, hogy meddig marad még uralmon a liberális párt, ezek a megnyilatkozások, mint a pártok közötti erőviszonyok mérőszökei, feltétlenül számításba jönnek az utódlás kérdésénél.

A választáson a nemzeti parasztpárt győzött. 6427 szavazattal megszerezte a relatív többséget és a mandátumot is, amelyet V. Radulescu-Mehedinti jelöltje fog gyakorolni. Második helyre az alkotmányos front került, amelynek jelöltje Trancu-Iasi volt miniszter 4424 szavazatot kapott. Ez a respektabilis szám az alkotmányos front népszerűségét bizonyítja, de főleg annak tudható be, hogy Mehedinti megye Averescu marsall szülőhazája. Harmadik lett 3835 szavazattal Argetoianu agráruniója, míg a numerus valachicus mozgalom, amelynek jelöltje dr. Vlad Aurel volt miniszter Vaida Sándor személyes támogatásával folytatott propagandát a megyében, 2788 szavazattal az utolsó helyre került. A nemzeti parasztpárttal való első nyilvános mérkőzést elveszítette tehát a Frontul Românesc és az eredmény annál figyelemreméltóbb, minthogy Vlad Aurel jelöltjét az összes jobboldali frakciók és az egész jobboldali sajtó támogatta.

„Románok és nemrománok Romániában” cím alatt Iorga professzor előadást tartott valeni de muntei szabadegetemén, világosan

állástfoglalva a fajvédelmi örület ellen. A görögök gyűlöletet minden másfajut, izolálták magukat. Emiatt nyeltek el őket a rómaiak, akik sohasem voltak tekintettel fajvédelmi szempontokra. Fajuk nem létezik, vagy ha vannak, a hanyatlás útján haladnak valamennyien. A mai németek el akarnak különülni más népektől, gyűlölnék mindent, ami nem az ő fajtájuk. Hitler, miután megszüntette a gondolat szabadságot, most rá akarja kényszeríteni a természetre, hogy egy bizonyos típusu orral, hajjal, szemmel lássa el a német gyermekeket. Hitler tanulhatna a görögök példájából.

Iorga ezután bizonyítja, hogy Gogának nincsenek román arcvonásai. Hitler elmélete szerint Gogától el lehetne vitatni román származását. Ez a fajvédelmi gőg azonban abszurd valami. Bennünket nem érdekkel az, hogy bizonyos román típus-egyenruhát teremtsünk meg, hanem hogy megteremtjük a románul érző lelkek típusát. A kisebbségek, amelyeknek nem mondhatjuk, hogy idegenek, legfeljebb: nemrománok, lelkiükkel és anyagiakkal járulnak hozzá az ország fejlődéséhez. Nem szabad tehát brüszkölözni őket. A fajvédelem Hitler találmánya, amelynek nincs mit keresnie nálunk.

Ezt is a nemzeti parasztpárt lapja írja: Jul. 15-én, két óra felé, amikor azt hitték, hogy senki sem hallja őket, a rádió vezetői megint csináltak egy kis fasiszta-propagandát. A rádió krónikása szerint július 14-én Párizsban a demokratikus front gyengén volt képviselve és demonstrációjuk a demokrácia és a köztársasági gondolat veresége volt. Ezzel szemben a Tűzkereszt felvonulása... Ezt még a párizsi tüzkeresztetek sem merték állítani. Beérték azzal, hogy az ő tüntetésük fegyelmezett volt. A bucaresti rádió azonban tüzkeresztesebb volt a párizsichnál is. És akkor önként adódik a kérdés: mi is kérem ez a rádió? Fasiszta propagandahivatal? Egyidő óta egyre gyakrabban történnek hasonló dolgok a rádiónál. Ugylátszik, a rádió propagandafiókja lett bizonyos politikai pártoknak, amelyek naivságukban azt hiszik, hogy eképpen félrevezethetik a világot. Ez azonban türethetetlen. A rádió nem politikai klub és nem fasiszta tábor.

mény bosszantja, hogy... Végre Redlich meg...
ert, er ist ja Rumäne...
heit, er ist ja gebore...

gatom a hovartartozá...
fiam zár le:

és Horst Wessel előtt...
cipólmérkőzésen va...
tő, legnagyobb részük...
vonulnak. A zene...
s-re zendít. Mintha ez...
zik szegény megboldo...
egemlékezésére, vagy...
zsidó játékosok buz...
Horst Wessel dal kö...
denblut vom Messer...
levéve, feszes vigyáz...
rei tisztelegnek, a z...
alázó dal előtt.

ez a pesti zsidóság?...
akár Bucarestiben le...

Grünberger József

hértné
deán

am bizonyítja, hogy...
népszerűsége te...
nyugodtan bízzák gy...
ezetre. Tágas hálót...
oséges koszt biztosít...
a növények rész...
korrepetáló tanárnő, a...
k a gyermekekkel...
zt biztosítják, hogy...
abb neveléssel kész...
mányokra. A növény...
nök társaságában va...
ket az iskolába és ha...
nár ügyel fel. Nem h...
vát házaknál talál...
hez hozzávesszük a...
t, tisztán áll előtti...
enyhértné leányneve...
a zsidó szülők szem...

a a franci...
ellen

kistőkét nyomja...
déseire

ésának hírét

l fog találkozni és e...
övetelések programj...
ai. Ribbentropp állit...
e egyidejűleg London...
szerezni Németorszá...

(Rador.) A Deuts...
foglalkozva a franc...
ési intézkedésével, r...
a frankban való biz...
aranyerődítményt pá...
jabb támadások ell...
deflációt s ha a köll...
se lehetővé teszi a...
ését, abban az esetbe...
zdaságnak nem les...
óra kiviteli szempont...
perspektivákat nyit...
znetközi stabilizáció...

(Rador.) Az ang...
ta Lavalt a frank é...
és a francia nemz...
végett hozott inté...

igát?

s s a l csak az

Utazási
kaphat

övetkező fürdők...

na Sibitului

saiban. Clujon az

erdinand 13.

SPORT

Bekerülhet Románia a Közép-Európa Kupába?

Cluj, július 19. (Az Uj Kelet tud.) Mint azt már pár nappal ezelőtt röviden megírtuk, a Közép-Európa Kupa bizottsága ma Budapesten ülést tart. Az ülés napirendjén a többek között igen fontos kérdés: a jövő évi rendszer kérdése is szerepel. A Közép-Európa Kupa bizottság asztalára a jövőt illetően három javaslat kerül. Az első szerint a Svájcral kibővített ötös mezőny minden országa 3-3 csapatot adna és ezt a 15-ös létszámot az idei győztesrel kiegészítésként 16-ra. A második javaslat szerint mind az öt ország 4-4 résztvevőt küldene be. A négy svájci csapat azonban selejtezőszerű előmérkőzésben mérkőzne meg a négy alapító országgal (Ausztria, Csehszlovákia, Magyarország, Olaszország) negyedik helyezettjeivel. A harmadik javaslat az úgynevezett olasz javaslat. Az olaszok azt indítványozzák, hogy az alapító országok továbbra is 4-4 csapatot vegyenek részt a küzdelemben. Ehhez a 16 csapathoz jönnek két svájci, egy román és egy jugoszláv csapat.

A három javaslat közül a harmadik az, amely Romániát közelről érinti. Minthogy azonban a Kupa szabályai szerint ilyen változtatáshoz egyhangú döntés szükséges, lássuk, milyen esélye van a javaslatnak.

Olaszország, mint indítványozó, természetesen ilyet a javaslat mellett van.

Csehszlovákia álláspontját a cseh labdarúgószövetség titkára, Petrutz, egyik cseh napilapban a következőképpen ismerteti:

— Már csak politikai okokból is Jugoszlávia mellé fogunk állni. Nekünk egyre megy, hogy Svájc egy vagy két egyesülettel less-e benn a KK-ban. De legfőbb óhajunk az, hogy ha már a jelenlegi létszámot felemeljük, akkor Jugoszlávia és Románia is képviselve legyen a kibővített mezőnyben legalább 1-1 egyesülettel.

A harmadik résztvevő Ausztria végleges álláspontja még nem ismeretes. Voltak ugyan kifogások, amelyek szerint Ausztria nem emel kifizetést Jugoszlávia és Románia kifizetése ellen, hivatalos vélemény azonban nem hangzott el, így az osztrákok végleges álláspontja csak a KK ülésen válik ismeretessé.

Ami Magyarország álláspontját illeti, a beleegyezését a román-magyar sportbéké helyreállításához kötötte. Mint azt már megírtuk, az elmúlt napokban egyik befolyásos cluj sportvezető Budapestben járt, ahol ebben az ügyben tárgyalásokat folytatott illetékes magyar sportkörökkel. Ertesülésünk szerint azonban ezek a tárgyalások nem vezettek eredményre. A magyar szövetség emberei — mint a Gazeta Sporturilor írja — egyben nem emeltek kifogást Romániának a KK-ban való részvételé ellen, azt válaszolták azonban, hogy amíg Románia bajnoksapata zavartalanul játszhatna Budapesten, addig a magyar bajnokot már a határrendőrség feltartóztatná.

A Nemzeti Sport legutóbbi számában egyébként ebben az ügyben hivatalos magyar vélemény hangzott el. Kenyeres Árpád, a ML Sz főtájkára a KK ülés elé kerülő három javaslatra vonatkozólag a következőket mondotta:

— A három javaslat közül a harmadikat semmiesetre sem fogadjuk el. Az első kettő közül fogunk választani. Azt hiszem, inkább a második kedvez nekünk. (Svájccal kibővített 4-4 csapat.)

Ezek szerint a mai budapesti konferencia éles harcot ígér. Ha a három javaslat közül melyiket fogadják el, az jelenleg kétséges, a jelek szerint azonban úgy Romániának, mint Jugoszláviának kevés reménye van a Közép-Európa Kupa küzdelemben való bekerülésére.

A Haggibor fiatal vízpolócsapata vasárnap Baia-Máren az ottani Phönix kiváló együttesével mérkőzik. Ha az 5 óras utáni hátráltatott Haggibor győzelmében nem is merünk bízni (a Phönix csak múlt vasárnap kettős játékkal 6:1 arányban verte a KAC-ot), elvárjuk, hogy a kék-fehérek sport-szerű magatartással fogják vidéken klubjukat reprezentálni és a kitüntető meghívást így honorálni. Drukkereket szívesen lát a csapat. Indulás vasárnap reggel 6 órakor a Mera autóbusszegállónál.

— A román aviatika avató ünnepe. Bucurestiből jelentik: Holnap lesz az aviatika véd-szentjének napja. Ez alkalommal a következő négy légióvalat fogják felavatni: Bucuresti—Craiova—Timisoara—Arad, Bucuresti—Cluj—Prága, Bucuresti—Galați—Cetatea Alba és Bucuresti—Constanța—Balcic. Ugyancsak holnap avatják fel a repülők emlékművét is a fővárosban és ez alkalommal nagyszabású légi parádét rendeznek.

Hóhullám várható. Bucurestiből jelentik: Afrika felől hóhullám terjeszkedik Európára. A hóhullám Romániát is érinteni fogja. A meteorológiai intézet mára már nagy hőséget jósol Beszarabiában egyébként május óta nem volt cepp eső sem. A buza és a tengeri teljesen tönkrement. A városokat és a falvakat perelfő borítja. A hőség következtében a kutakból is kiszárad a víz.

8 éve fennálló Schwartz Menyhértné orth. zsidó leánynevelő intézete - internátusában

Oradea, Str. Ep. Clorogariu 8, a beiratások folyamatban vannak. Növendékei a zsidó leánygimnáziumon kívül az összes iskolákat látogathatják. Az internátus a város leg-szebb helyén, minden iskolához közel, parkos zárt udvarral rendelkezik. Benlakó nyelv-, zene- és korrepetáló tanárnők! Állandó tanárnői és orvosi felügyelet! Mérsékelt díjak! Kitűnő referenciák! Prospektus!

KÖZGAZDASÁG

Állatexportunk Palesztinába

Irta: Nádor Gyula

A román-palesztinai kereskedelmi kamara az utóbbi időben élénk propagandát fejt ki a két állam kereskedelmi kapcsolatainak kiépítése és kimélyítése érdekében. A felvényt kiadott „Buletin Economic” és a havonként megjelenő szakleírások tájékoztató-sain felül a közös kamara vezetői személyes propaganda-utakra is vállalkoznak.

Dr. Berkovitz József, Románia palesztinai kereskedelmi attaséja azt mondja egyik leg-újabb keleti cikkében: „A reklám a kereskedelem lelke és a propaganda nem egyéb, mint a kapcsolatok kimélyítésének jelképe.”

S. Tolkowsky, a „The Jaffa Citrus Exchange” vezérigazgatója keserűen panaszoja, hogy mennyire hiányzik a kölcsönösség és az egyenlő elbánás a román-palesztinai kereskedelmi viszonylatban. Kimutatja, hogy míg a palesztinai kormány 1934 évben román exportöröknek közel 600 millió lej fizetett ki nyomban az áru átvétele után, addig Romániában az importkontingentálás folytán alig 36 millió lejre lecsökkentett palesztinai követelés megfizetésére hónapokig kell várni. Sajnálatos állapotja meg Tolkowsky azt is, hogy míg a palesztinai kormány passzív külkereskedelmi mérlege dacára is mindennemű könnyítéssel igyekszik elősegíteni az árucserét, addig a román kormány újabb és újabb mesterséges akadályokat gördít a sima leboznyolítás útjába.

Z. A. Chelouche, a román-palesztinai kereskedelmi kamara elnökének kijelentése szerint Palesztinában nincsen gazdasági válság, ez az ország most éli a legélénkebb konjunktúra idejét és nem lehet azon csodálkozni, hogy a Palesztinát környező exportállamok gazdasági egyenjogúságukra támaszkodva, valóságos élet-halálharcot vívjának, hogy ott megvethessék lábukat és minél szilárdabb piachoz jussanak. Ebből a versenyből az 1934 évben Románia negyedik győztesként került ki, a Romániából importált áruk értéke már a kezdet kezdetén 953,343 palesztinai lírára emelkedett, ami még a legális árfolyamán is nem megvetendő 500—600 millió lejnek felel meg.

E cikk keretében kizárólag szarvasmarha-exportunkkal kívánunk foglalkozni. Mielőtt azonban a kérdést érdemben méltatnók, az alábbi két táblázatban kimutatjuk, hogy az utóbbi két esztendőben milyen arányt mutat Románia exportjában a palesztinai szarvasmarha-fogyasztás és milyen mértékben vett részt Románia az 1933 és 1934 években a palesztinai szarvasmarhaiportban:

Időszak	Románia összes exportja darab	Palesztinába exportált darab	Százalék
1933	16482	956	6%
1934	56965	5992	11%

Időszak	Palesztina összes importja darab	Romániából importált darab	Százalék
1933	8796	956	11%
1934	16166	5992	37%

Fenti táblázat kiegészítésül megjegyezzük, hogy a folyó 1935 évben egyetlen hónapban sem volt 1000—1300 darabnál kevesebb a Romániából Palesztinába exportált szarvasmarhák száma, úgy, hogy 1935-ben már teljes biztonsággal számíthatunk 12000 darab exportra.

Palesztinában ma még csupán a mintegy 400,000 főnyi zsidó fogyasztja a marhahúst, mivel az arabok kizárólag juh hússal élnek.

Amint a fenti táblázatból látható, Palesztina szarvasmarhaiportja egy év alatt megkétszereződött és Romániának oda irányított exportja meghatszorozódott. Ennek okát abban látjuk, hogy az épülő ország még hosszú ideig nem fog gondolhatni az autarchiára a bevándorlás és kolonizálás ott mindinkább fokozódni fog. Mindezek mellett még figyelembe kell vennünk, hogy a nyugati államok (Ausztria, Franciaország, Csehszlovákia,

Németország, Olaszország) hovatovább mindjobban kicsuszik a talaj lábunk alól, mert ezek az államok önellátásukban való törekvésükben ma már kész agrárállamoknak képzelik magukat és mindinkább elzárkóznak az árucseré elől, vagy legfeljebb csak súlyos feltételi kompenzációs tárgyalásokba bocsátkoznak. Ezenkívül vegyük tekintetbe azt is, hogy a palesztinai font nemes valuta, amelyhez import kötelezettsége nélkül jutunk hozzá és amelyre nemzeti hitelünk fedezetére feltétlenül szükségünk van. Joggal megkövetelhetjük tehát, hogy még különleges intézkedések életbeléptetésével is fokoztassuk és a legmesszebbmenő állami támogatásban részesítsük Palesztinába irányuló állatexportunkat.

Az 1932 év kezdetéig a romániai állatexportörök előtt teljesen ismeretlen volt Palesztina piaca, dacára annak, hogy Bulgária, Szíria, Törökország, Ciprus és Egyiptom külön palesztinai kormányengedéllyel folyton exportáltak és az 1927—1930 esztendőben Palesztina összesen 19581 szarvasmarhát importált. Ebben az időben a palesztinai állatimport egy érdekcsoport monopóliuma volt, amely főként Bulgáriából importált.

A külön kormányengedélyeket az angol fennhatóság aszerint adta ki, hogy milyen fokozott állott az illető kérelmező állam állategészségügyi szolgálata. Az ily módon kedvezményezett államokból származó szarvasmarhát Haifában több napi vesztégár alá vették. Ezen vesztégár alól azonban kivételt képeztek a favorizált Bulgáriából származó állatok.

A palesztinai hatóságok felette rossz véleménnyel voltak akkor Románia állategészségügyi állapotáról, míg végre sikerült 1932-ben meggyőznünk az ottani hatóságokat állategészségügyi szolgálatunk fejlettségéről úgy, hogy bár egészen szigorú feltételek betartásával, 1932 július havában mégis megkezdhető volt az állatexport Romániából is.

Az első romániai próbaexportot egy bucovinai érdekcsoport saját rizikójára és meg lehetősé aidozatokkal indította be. Ezt a csoportot az állam exportprémiummal kártalanította veszteségei miatt. Ma is ez a már bevezetett érdekcsoport tarja kezében ulnyom részben a palesztinai exportot, bevásárlási megbízással foglalkoztatva más exportöröket is.

Palesztinában a szarvasmarhaiport nélkülözhetetlen szükséglet. Az állattenyésztésnek lehetősége és annak alapfeltételei ott egyelőre teljességgel hiányoznak. Az élmelemből exportállamok erről már korábban tudomást szereztek és szakleírások szerint a haifai vesztégár-helyiségekben, a bulgáriai, ciprusi, siriai, török, jugoszláv és lengyel származású szarvasmarhákon kívül már lehet találni Dániából, Hollandiából, sőt Irországból származó marhákat is.

Ebben a versenyben Románia törekvését egyedül kedvező földrajzi fekvése és jó minőségű, különösen erdélyi származású árúja támogatja. Ezzel szemben óriási küzdelmet kell kifejteneie valutáris korlátosságai miatt, különösen a lengyel, dán és holland exporttal szemben, amelyek egyáltalában nincsenek valutáris korlátosságok alávetve. Megnehezíti ezt a versenyt az a körülmény is, hogy a román export részére Palesztinában még nincsenek eladási szervek (bizományosok) és emiatt a román exportöröknek maguknak kell gondoskodniuk az áru értékesítéséről. Nem lehet lelcicsinyelni azt az akadályt sem, amelyet a közlekedési eszközök hiánya és hiányossága okoz. Exportörjeink a legtöbb esetben idegen hajót kell hogy igénybe vegyenek, vagy mellékrakományként társuljanak más áruk szállítására bérelt hajók használatához. Ezeket a hajókat saját költségükön kell elkészítenek az élőállatok szállításához szükséges különleges berendezésekkel. Ezzel

szemben a konkurens államok hajói alkalmas berendezésekkel bírnak és azok berendezési költségei nem terhelik a szállítványt.

Ha még mindezekhez hozzászámítjuk a 14 napi vesztégár költségeit, valamint a keresletet meghaladó kínálat következtében minduntalan előálló áreséseket, megállapíthatjuk, hogy állami támogatás, illetve jelentős prémium biztosítása nélkül a palesztinai állatexport meglehetősen kockázatos üzlet.

Előleptetések a Banca de Credit Român oradeai fiókjánál. Heller Józsefet, a Banca de Credit Român oradeai fiókjának cégjegyzőjét aligazgatóvá, Miklós Jenő főtisztviselőt pedig cégjegyzővé nevezte ki az intézet igazgatósága. Az előleptetések egy bank tisztviselői, mint Oradea gazdasági körében általános megelégedéssel fogadták.

Magas színvonal - alacsony ár!

- Ehrenberg: Lásik Roitschwantz Lei 65
- Ebermayer: Az ifjuság éni akar „ 65
- Hoel: Szerellem a strandon „ 65
- Dos Passos: 42-es szélességi fok „ 65
- Körber: Ruth és a harmadik bírodalom „ 65
- Gold: Zsidók ha nincs pénzük „ 65

CULTURA

könyvkereskedés

Cluj, Str. Memorandului 4 (udvarban).

APRÓ HIRLETÉSEK

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „Mirea” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116.

Mindenkének tudnia kell, hogy finom maradék férfiszöveteket féligyen kaphat Partia üzletben, Reg. Ferdinand 3, udvarban.

Naponta frissen fejt kóser tehén és bivalytej — házhoz szállítva is — kapható Schwartz Ignácnál Str. Iasilor 9.

Arany- és ezüstnemű és használt butorok olcsón eladók. Str. Ion Ghica 18. Délután 3—5.

Diplomás tanármó vidéken magántanulók előkészítését vállalja iskolászerűen szervezett csoportokban. „Tanárnó” jellegre a kiadóba.

Megbízható kereskedő Palesztinába utazik. Mindennemű megbízást vállal. Cim a kiadóban.

Kirándulóknak, nyaralóknak naponta friss sonka, felvágottak, szalámik, tartós tészta, szalámik, sajt, vaj. Viszonteladók kedvezmény. Szombat este nyitva. „Pardes” - „חפץ חיים” élelmiszerlerakat, Piața M. Viteazul 1.

Használt, de jókarban levő pászkástűgöpet keresek megvételre. Cim a kiadóban.

30—40,000 lejrel rendelkező társat keresek elsősorú iparvállalathoz. Megkereséseket az Uj Kelet kiadóhivatala továbbítja.

500 pár cipő, 300 drb. kalap felszámolás miatt olcsón és sürgősen eladó. Keszler, Satumare.

Izr. vallású jó szakácsnót azonnali belépésre keres vidéki izr. család. Fizetés megegyezés szerint. Cim a kiadóban.

5 szobás komfortos lakás augusztus elsejére kiadó. Motilor 7.

Diplomás gépészmérnök, 34 éves, keres házasság céljából némi hozománnyal rendelkező hozzáillő zsidóleányt. Közvetítő kiadásával részletes leveleket „Palesztinába” vándorolunk” jellegre a kiadóba.

Benőszülhet szerényigényű talmudista, jó megjelenésű, 23—25 éves biztosított egzisztenciához. Leveleket fényképpel ellátva „18 éves leány” jellegre Adler Ignác Satumare, Aurelianu 19.

Amikor Leonnak be

Arget

Bucuresti, július 19. Adidőre megszokta látogatni, hogy azt higgyék, hogy me Beszarabiában járt az agr. Ebben a tartományban nek Vladimir Cristii a vez. nálnak a fia és beszarabi a Iorga-kormányban. Nem szeríségnek pátriájában. mélté, hogy Beszarabiában nyok, lovasbandériumok, várn.

Ehelyett azonban a bá szál ember várta, Ion Bu is elég zavartan állott elő. — Meg kell mondanom, kell mondanom — dagotta. — Mit kell megmondanom a volt pénzügyminiszter. Buzdugan mélyet lélegzettotta.

— Meg kell mondanom, mányában ne számítson rá többé belépni a kormányba ezt meg kellett mondanom Argetoianu láthatóan jelentés, de nem váratott se derüsen a következőket a kormány volt beszarabiái. — Nagyon sajnálom a elrontja a számításaimat, f zási programomat... Ki megtenni az „almagyek”. Mint emlékeztet, Ion Bu sége egyike volt a Iorga-k masabb jelenségének.

Manoiescu-Strunga ezelőtt badságra ment. Mindenki tud badságról már nem fog viss fővárosi lap homlokzatán meg: Manoiescu-Strunga ide fel lakásában. Valaki megk — Mit csinál Strunga ur? Mire ez magából kikelve — Várom, hogy leteljék. Eközben dr Costinescu ké dezdedett az ipar és keres riumban. A mai körülm egyike a legfontosabb reszto gntálás, import, autorizáci ezek a problémák képezik n dasági életének tengelyét.

Egyébként Manoiescu t megkönyebbüléssel fogadta reskedelmi és ipari köréi.

De csakhamar kiderült, h rai, mert az uj miniszter se Costinescu ettől független dett be, mintha eszdegában térti az egészségügyi minis nek vezetését teljesen átér nának.

Strunga pedig a következő barátainak: — Amikor Tatarescu m gyem ki a szabadságom, l yettessem Costinescu lesz beleegyeztem a dologba. T dött, mert attól tartott, ne a helyettesítésébe... En azo hogy ha Costinescu veszi é s nem más, rövidesen mind arra, mennyivel jobban ért hez.

Ebben a pillanatban senk bé Manoiescu-Strungát mi feljebb ő maga.

Ezidőszent politikai mu aktívabb saját vagyonának

Csecsemők és érzékeny

baby-szappant has

A „C.”

Amikor Costinescu odakacsintott Leonnak és Manolescu-Strunga becsapta az ajtót

Argetoianu „fogadtatása” Beszarábiában

Bucuresti, julius 19. Argetoianu időről-
időre megszokta látogatni a választóit, ne-
hogy azt higgyék, hogy megfélekedett rólu-
k. Beszarábiában járt az agrárliga elnöke.

Ebben a tartományban Argetoianu pártjának
Vladimir Crisi a vezére. Crisi generá-
nalisnak a fia és beszarábiai miniszter volt
a Iorga-kormányban. Nem örvend nagy nép-
szerettségnek pátriájában. Argetoianu azt re-
mélte, hogy Beszarábiában fehérruhás lá-
nyok, lovasbandériumok, tömegek fogják
várni.

Ehelyett azonban a balti pályaudvaron egy
szál ember várta, Ion Buzdugan s még az
is elég zavartan állott előtte:

— Meg kell mondanom, elnök ur... meg
kell mondanom — dadogta zavartan.

— Mit kell megmondanom?! — kiáltott rá
a volt pénzügyminiszter.

Buzdugan mélyet lélegzett, majd ezt mon-
dotta:

— Meg kell mondanom, hogy a jövő kor-
mányában nem számítok rám, nem akarok
többé belépni a kormányba... sajnálom, de
ezt meg kellett mondanom.

Argetoianu láthatóan meglepte ez a ki-
jelentés, de nem várta sokáig válaszára és
deriesen a következőket mondotta a Iorga-
kormány volt beszarábiai alminiszterének:

— Nagyon sajnálom a dolgot... egészen
elrontja a számításaimat, felborítja kormány-
zási programomat... Kit fogok én most
megtenni az „almáigyek” miniszterének?...

Mint emlékeztet, Ion Buzdugan miniszter-
sége egyike volt a Iorga-kormány legszána-
lasabb jelenségeinek.

Manolescu-Strunga ez előtt két héttel sza-
badságra ment. Mindenki tudta, hogy a sza-
badságról már nem fog visszatérni. Az egyik
fővárosi lap homlokzatán karikatúra jelent
meg: Manolescu-Strunga idegesen sétál le és
fel lakásában. Valaki megkérdi:

— Mit csinál Strunga ur?

Mire ez magából kikelve kiáltja:

— Várom, hogy leteljék a szabadságom!

Eközben dr Costinescu kényelmesen beren-
dezkedett az ipar és kereskedelmi miniszter-
rumban. A mai körülmények között ez
egyike a legfontosabb resztoroknak. Kontin-
gencia, impot, autorizáció, kompenzációk:
ezek a problémák képezik ma az ország gaz-
dasági életének tengelyét.

Egyébként Manolescu távozását mintegy
megkönnyebbüléssel fogadták az ország ke-
reskedelmi és ipari körei.

De csakhamar kiderült, hogy az öröm ko-
rai, mert az új miniszter sem jobb elődjénél.

Costinescu ettől függetlenül úgy rendezke-
dett be, mintha eszéjében se volna vissza-
térni az egészségügyi minisztériumba, amely-
nek vezetését teljesen átengedte államtitká-
rának.

Strunga pedig a következő vallomást tette
barátainak:

— Amikor Tatarescu megkért, hogy ve-
gyem ki a szabadságom, közölte, hogy he-
lyettesem Costinescu lesz és én azonnal
beleegyeztem a dologba. Tatarescu meglepő-
dött, mert attól tartott, nem nyugszom bele
a helyettesítésbe... En azonban jól tudtam,
hogy ha Costinescu veszi át a helyettesítést
s nem más, rövidesen mindenki rá fog jönni
arra, mennyivel jobban értek én az ügyek-
hez.

Ebben a pillanatban senki sem tekinti töb-
bé Manolescu-Strungát miniszternek. Leg-
feljebb ő maga.

Ezidőszent politikai munkanélküli. Annál
aktívabb saját vagyonának és gazdaságának

kezelésében. Néhány nap óta a lapokban a
következő hirdetés jelenik meg egymásután:

Strunga-fürdő

Ásványvizek. Elsőrangú hotel. Gyö-
nyörű fekvés. Cim: Manolescu-
Strunga — Strunga, Roman megye.

Azt beszéljük, hogy ennek a hirdetésnek a
háttérében valamelyes konfliktus áll, amely
Strunga és Costinescu között robbant ki a
minap az iparügyi miniszter kabinetjében:

Costinescu éppen a minisztérium főtisztvi-
selőinek adott utasításokat, amikor a terem-
be lépett Manolescu-Strunga. Büszkén és er-
teljesen tárta fel az ajtót, minden kopogtatás
vagy bejelentés nélkül. Eppen úgy, mint

akkor, amikor ebben az épületben töle resz-
kettek az emberek.

Ugy látszik azonban vége ezeknek az idil-
likus időknek. Costinescu hidegen fordult
feléje s csak három szava volt számára:

— Jó napot uram!

Ugy mondta ezt, mintha idegen ember lé-
pett volna eléje kérvénnyel a kezében. Mert
Costinescu így akarta elejét venni minden
érelgősségnek, tudomására hozván Manole-
scu-Strungának, hogy számára bezárult a
„menyország kapuja” és nincs visszatérés.

A teremben jelenlevő Leon alminiszter ki-
nos helyzetbe volt és amennyire csak lehe-
tett, jóvá akarta tenni Costinescu viselkedé-
sét. Felkérte tehát Manolescut, bucsuzzék el
a minisztérium tisztviselői karától, mielőtt
„szabadságra menne“.

De Manolescu-Strunga erre még nagyobb
haragra lobbant és magából kikelve kiál-
totta:

— Nincs mit mondanom, nem bucsuzom,
nincs mit bucsuznom!... És becsapta maga
után az ajtót.

Costinescu a miniszteri karosszékekben ült s
mosolygott. Odakacsintott Leonnak. Jobban
nem is történhetett volna... (—del)

Csinos kislány, de eddig nem volt szerencséje...

Sok kolleganője, akik szépség tekintetében
közel se jártak hozzá, sokkal jobban boldo-
gultak az életben, pedig szorgalmas és szer-
ényesség tekintetében nem vetekedtek vele.

Leghőbb vágya volt mindig az utazás, is-
meretlen új, ragyogó tájakon. Ezek a vágyak
azonban megvalósíthatatlanoknak látszottak
a legutóbbi napokig. Akkor értesült egyik
barátnőjétől a „Forvil” által rendezett ver-
senyről, amelynek nyertesek között 5-5 in-
gyenes utazást sorsolnak ki, Páris, Bécs és
Sztambul utirányra.

„Az elérhetetlennek látszó álom így lett kö-
zeli reményesség. Mert természetesen ő is részt
vesz a versenyen, amelyhez mindössze az
kell, hogy vegyen egy doboz „Forvil” pu-
dert. Így aztán semmi akadályja nincs annak,
hogy egy kis szerencséjével részt vegyen egy
gyönyörű utazáson.

Egy furdóruhába öltözött német fiatal- ember átúszta a Rajnát, hogy meg- szabaduljon a Harmadik Birodalomtól

Párizs, julius 19. (Rador.) A Le Matin ad
hírt a következő esetről, ami a francia-német
határon játszódott le:

Hunungue (Haut Enin) határvároska rend-
őrbiztosának szobájába tegnap egy különös
látogató állított be, egy furdóruhába öltözött
fiatalember, aki elmondotta, hogy német ál-
lompolgár s be akar lépni az idegenlégióba.
Törökig vagyok a nemzeti szocialista rendszer-
rel — jelentette ki a fiatalember — és ezért
usztam át a Rajnát. Együtt akarok lenni
a bátyámmal, aki már régóta a francia ide-
genlégióban szolgál. A fiatalembert egy so-
rozóbizottsághoz utalták.

INTERPELLÁCIÓ AZ ANGOL ALSÓ- HÁZBAN A VERES BELFASTI ESEMÉNYEK ÜGYÉBEN

London, julius 18. (Rador.) Az alsóházban
Lansbury interpellációt intézett Sir John Si-
mon belügyminiszterhez a belfasti veres ese-
ményekről, aki kijelentette, hogy azokért ki-
zárólag az ulsteri kormány a felelős. Rámu-
tatott arra, hogy az ulsteri kormánytól nyert
információk szerint az incidensek mérlege 7
halott és 95 sebesült. Simon hozzátette, hogy
ami történt, azért nem a vallásos szekták ve-
zetői, hanem fegyvermelletlen hívek felelősek.

— Augusztus harmadikától tizenyele-
dikáig lesznek Szegeden a szabadtéri játékok.
Budapestről jelentik: Szegeden a szabadtéri
játékok augusztus 3—18 napjain lesznek. A
külföldiek részére a magyar kormány három
hónapos vízummentességet biztosított, mind-
össze a szegedi kirendeltségnél kell majd fi-
zetniök 2 pengő 50 fillért. A határtól a kül-
földiek is élvezik a félúri vasuti jegy váltá-
sára szóló kedvezményt.

— Belehalt sérüléseibe a tárgumuresi fog-
házból megszökött és elfogott rab. Targu-
muresi tudósítónk jelenti: Beszámolt az Uj
Kelet arról, hogy a napokban a Targu-Mures
mellett levő kakasdi erdőben veres dráma ját-
szódott le. Baci Achim fogházor lelőtte
Moldovan Alexandru 20 éves toplíai illető-
ségű rabot, amikor az szökni készült. A se-
besült rabot a tárgumuresi kórházba szállí-
tották be, ahol megoperálták. Az orvosi be-
avatkozás azonban nem segített rajta és ma
belehalt sérüléseibe. A hivatalos vizsgálat
megállapította, hogy a fogházor jogosan hasz-
nálta fegyverét.

Társas autocar utazások külföldre!

Julius 28-án és aug. 25-én kirándulások Prá-
gába, Budapest és Bécsen keresztül.

Kedvezményes vízumok!

Jelentkezés az Automobil Club Turisztikai
Irodájában Strada Reg. Maria 16, Cluj. Tele-
fon 13-12 és Dacia Utazási Irodában Ora-
dea, Bv. Reg. Ferdinand 9. Telefonszám 988.
Megfelelő iratok mellett az utlevélkéréseket
elintézzük. A program módosításának joga
fentartva.

Részvételi díjak:

Cluj—Budapest és vissza	990 lej
Cluj—Budapest	600 lej
Cluj—Budapest—Wien	1200 lej
Oradea—Budapest és vissza	700 lej
Oradea—Budapest	400 lej

PROGRAM:

Indul Clujról Budapest—Bécsbe:
Vasárnap, julius hó 21 és 28-án,
augusztus 4, 11, 18, 25-én, szeptem-
ber 1-én.
Vissza Clujra: Kedden, julius 16,
23 és 30-án, augusztus 6, 13, 20
és 27-én, szeptember 3 és 10-én.

Lemondott a görög kormány

Csaldariszt bizták meg az új kormány megalakításával is. Kondylisz nem lesz
benne az új kabinetben

Athén, julius 19. (Rador.) A görög kor-
mány lemondott. A lemondást Kondylisz
miniszterelnökhelyettes és hadügyminisz-
ter, valamint Theotokisz földművelésügyi
miniszter lemondása okozta. A lemondást
a köztársasági elnök elfogadta és az új
kormány megalakításával Csaldariszt biz-
ta meg.

A lemondásról a következő részleteket
közlük: Ma délelőtt Kondylisz és Theoto-
kisz benyújtották lemondásukat, amiután
a kormány 11 órákor minisztertanácsot
tartott. Csaldarisz rámutatott arra, hogy a
kabinet egyes tagjai között fennálló ellen-
tétkek miatt az egész kormány lemondása
szükségessé vált. Az összes miniszterek ezt
belátták. Kondylisz nem lesz tagja az új
kabinetnek, ellenben Maximosz kapja a
külügyi tárcát.

Athén, julius 19. Kondylisz tábornok
hadügyminiszter visszaérkezett külföldi
utjából a görög fővárosba. Kijelentette,
hogy meggyőződése szerint helyes lesz a
görög királyság visszaállítása. A hadügy-
miniszter Rómában találkozott Miklós ro-
mán herceggel, akivel szintén megtárgyal-
ta a görög államforma kérdését, Mussolini
előtt pedig azokat az okokat fejtette ki,
amelyek szükségessé tették Görögország-
nak a Balkán-szövetségbe való belépését.

Athén, julius 19. (Rador.) Kondylisz tá-
bornok kijelentette a sajtónak, hogy ugyan
Bledben való tartózkodása alatt ott volt
Miklós görög herceg is, akivel azonban
nem lépett érintkezésbe. Külföldi utja al-
kalmával nem látta a száműzetésben lévő
görög hercegek egyikét sem.

ÉRTESÍTÉS

Nationala Általános Biztosító Társaság, Bucuresti — Alapított: 1882
ALAPTŐKE: 25,000,000.— Lei. TARTALÉKOK: 215,342,226.— Lei.

T. feleinek tudomására hozza, hogy a társaságnál kötött sorso-
lásoknak 1935. július hó 5-én a fővárosi rendőr-
főnökség és kereskedelmi minisztérium kiküldöttének jelenlétében
történt sorsolások alkalmával a következő kötvények huzattak ki:

4875 sz. Zoita Lipan Bacău	Lei 20.000.—
1038 sz. Jacob Avram Nischli zis Nisecki Galați	Lei 30.000.—
Az eddigi sorsolások eredménye	Lei 2,310.000.—

Felvilágosítást adnak: a társaság erdélyrészi kerületi irodája
Cluj (Str. Regina Maria 6), valamint a minden városban székelő
képviselői.

Régi kötvényekhez utólagosan is megszerezhető a sorsolási joga-
sultság a biztosított összeg határáig, 1000 lejenként 3 lej 70 bani évi
pótdíj ellenében.

Csecsemők és érzékenybőrű hölgyek

Stöfer

baby-szappant használnak.

A „C. A. S. A.-U.”

(Str. Memorandului No. 1.) I. hó 20-án,
szombaton este 9 órakor ál-
alakíva és átszervezve ismét

megnyílik

istenkeresők a kárpátok alatt

A MÁRAMAROSI CHASZIDIZMUS REGÉNYE

IRTA: SCHÖN DEZSŐ

(27)

— A minisztérium visszaküldte az elsőket. Kifogásolták őket.

— Hol van az erről szóló levelezés?

— Meg van minden. De azért most mégsem vesződhetünk ilyesmivel, hiszen a rabbinkat temetjük. Legyen egész nyugodt, Reb Kálmen, ez volt az ő akarata is. Láthatja egyébként a végrendeletből is.

— A rabbi sohse akarta rituális kérdésekben elismerni a pesti központi iroda fönnhatóságát. Ezt maga is nagyon jól tudja. Visszaemlékezhet rá, mennyire kapactálta őt Reb Icik Reich, amikor községünk megalakulása volt napirenden. A rabbi nem irhatott ilyet. Ez a végrendelet hamis! — kiáltotta Reb Kálmen.

— Csodálkozom magán, Reb Kálmen — válaszolta Reb Majse Árje nyugodtan, hogy ilyen kritikus időkben, amikor a tórát annyi oldalról fenyegeti a veszély, ilyen könnyelmű kijelentéseket tesz... Nea gondolja-e, hogy most inkább van szükségünk összetartásra, mint bármikor?

— En csak az igazságot akarom. Addig nem választhatunk rabbist, amíg nincsenek jóváhagyott alapszabályaink.

— De vannak tagjaink által elfogadott alapszabályaink, amiket a központi iroda segítségével jóváhagyatunk. Reb Lipele pedig — hát igen, Reb Lipele a jelen pillanatban már Sighet rabbija...

— Meglátjuk — mondta Reb Kálmen vészjósló hangon.

— Meglátjuk — hagyta rá Reb Majse Árje.

Közben a templomudvarra értek. Itt jelentették Reb Majse Árjenak, hogy megérkezett a főispán és kondoleálni akar. Reb Majse Árje utat vágott magának a tömegben és a rabbi-lakás felé indult. Reb Kálmen dohogva ment haza.

A rabbi-lakás udvarán már nem lehetett mozogni. Az emberek egymás hegyén-hátán állottak. A rabbi szobája, az „elkeri” jajsztól volt hangos, a rabbi gyermekei és unokái kezeitek tördelték és sirtak. A keskeny udvarról az emberek beszorultak a beszemredesbe és itt várták a szertartás megkezdését.

A beszemredesben „Tikuné Zohárt”-t mondtak. Azok, akik lócához birtak jutni, egy sarokban ültek és meséltek. Új, színes és megkapó legendákat szóttek. Az volt a hívők érzése, hogy most, miután a rabbi meghalt és ténykedése a múlté lett, szerénysége és nagysága nyíltan leleplezhető.

— Amikor a kolera pusztított — mesélték az egyik sarokban a rabbi azt mondta, hogy aki az ő arcvonásait maga elé képzeli, az megmenekül a bajtól. Történt pedig akkor, hogy a szarvasszói sakter éjszakának idején látta a rabbist, amint egy hatalmas alakot üldözött és kikergette a városból. A sakter elájult ettől a szörnyű látomástól. A rabbi magához térítette a saktert és lelke kötötte, hogy az esetről senkinek se szóljon. Pár nappal ezelőtt derült ki véletlenül a dolog.

Mesélték a técsői bócherrel, akit megmentett a haláltól. A bócher, aki nem is volt egyébként chaszidhajlamokkal megáldva, nagybeteg volt. Egy éjszaka már a végét járta, mert fent az egekben kimondták fölötte a marasztaló ítéletet. Az ítélet nem volt még jogerős, mert a fentiek úgy döntöttek, hogy előbb kikérkik egy földi bész-din véleményét is. A dolog a rabbi elé került és ő fölmentette a bóchert. Megsemmisítette az elmarasztaló ítéletet és a bócher életben maradt.

Új, lélekzetelállítóan érdekes, soha nem hallott legendák keltek szárnyra. A rabbi-család csoda-szalagjáról, melynek egyik végét tóratekereshez, a másik végét vajudó asszonyok beteggyárához erősítik. Az örökölt kemékről, amelyek megvédnek tüzvész, patkánypusztítás és járványos gyermekbetegségekkel szemben. Reb Zalmen Lájb alakját kezdte bevonni a legendák fátyolos, rózsaszínű köde.

A mesét megszakították. Lájb Krecsester újabb hírt hozott:

— Reb Kálman Káhan kijelentette, hogy nem akarja a técsői rabbist.

A hallgatók elszörnyülködtek. Vajjon milyen gonosz szellem szállta meg Reb Kálment, hogy felrug egy ilyen érdemud mulat? Vajjon mi birta rá ezt az öreg chaszidot arra, hogy lelkét kárhozatra szánja? És még mielőtt megtalálták volna a megfelelő választ, Lájb Krecsester öntötte magából a friss szenzációkat:

— A városban úgy hírlik, hogy a sógorát: Reb Jidele Modernt szeretné a rabbiszékbe ültetni. A rabbi előrelátta ezt, Reb Lipele kanszizs-já számára ezért gyűjtött még életében aláírásokat. Persze, Reb Lipele hallani sem akart arról, hogy ő, aki a rabbinak még csak nem is legidősebb fia, — apja utódja legyen a sighetri trónon. Egyízben, amikor a rabbi kérte, hogy üljön a székére és magyarázzon tórát, így rimázkodott a rabbinak: „Kérlek, apám, ebből harcek lesznek, én pedig nyugodtan akarok élni. Szivesebben eszem szárazkenyereket Técsőn, ahol békében élek, semmint Sighetre jöjjek harcot folytatni”. De a rabbi az apajogi gezerá erejével ráparancsolt. Fogadj szót nekem, fiam — mondta a rab-

bi, — mert csak így járunk jól te is, meg én is, ugye ezen, mint a másvilágon. Gyerekek — jegyezte meg akkor a rabbi — ti csak magatokra gondoltok, de velem nem törődik senki. Miattam senkitem akar áldozatot hozni. Tudjátok, amikor én valakinek az érdekében imádkoztam, a „Segítség gyökeré”-hez nyultam, hogy célt érjek és az illetőnek eljuttassam az óhajtott segítséget. Most pedig az én részemre senkitem akar segítséget nyújtani. Így vállalta el Reb Lipele a sighetri rabbiszéket.

Egy bócher kiegészítette Lájb Krecsester szavait. Biztos forrásból tudom — mondta a bócher — hogy a Teitelbaumokhoz hozzátartozik, hogy minden időben lenzékük legyen. De a végén mindig legyőzik a „szitre áchré”-t, a Gonosz cinkosát. A rabbi választása is azért esett Reb Lipele, mert ő harcias embernek született. Nevének kezdőbetűi is ezt árulják el: „Chájil” (harcias ember) — Chananja Jom-tov Lipe.

A tömeg közben nőttön-nőtt. Az emberek egyhelyben állottak, heringmódra összepréslve. Senkitem tudta, miképpen fogják a halottat a mikvébe, a tisztításhoz vinni. Valaki hirtelen elküldte magát: Hozzák a rebét. Az összepréslést, gránit-szilárd fal nyögött, meg-hasadt, majd mintha csoda történt volna — szétesett. Minden oldalról hallatszott a kiáltás:

— Sorfalat! Sorfalat!

A halottvivőket minden percben kicserélték. A korporsóvívés micvéjét barátoknak és az udvar meghitt tagjainak adták. Közben folyton kvitliket helyeztek a halottvivő-ágyra. A mikve zsúfoiva volt. Az ablakokon, a fákön és a tetőkön emberek csüggtek. A mikvében olyan kibírhatalan volt a hőség, hogy a gyertyák elolvadtak és kialudtak. Mielőtt a hat kiválasztott férfi a tisztításhoz fogott volna, valaki a hálaimát kezdte mondani. A közönség ájult hangon fogta fel az imát, továbbá, folytatta, hátravetett fejjel és tehetetlen, lelő-gő kezekkel. Ha tálsíz lett volna rajtuk, akkor a rideg szemlélőben azt a látszatot keltették volna, hogy egy csoport zsidó a jomkipuri neila-imát recitálja.

Már erősen szürkült, amikor a menet a temető felé indult. A tömeg után a Káhan-család lépdelt. Mint kohanniták, előírás szerinti távolságból kísérték a halottat. Talán ötven lépésre voltak a menettől. Később egy megfigyelő azt állította, hogy a temetés alkalmával a Káhan-család az előírás szerint megengedett távolságot is kibővítette.

Messzibb távolodtak.
Sokkal messzibb...

HUSZONNEGYEDIK FEJEZET

Reb Zalmen Lájb elköltözött ebből az árnyékvilágból, ahol a csodarabbik mestersége jutott neki osztályrészül.

Elköltözött ebből az árnyékvilágból és lelke a Magasságos Trónus elé szállott, ahol hozzá hasonló caddikok ülnek és a Sechina áradó gyönyöreit élvezik. A mester halálát híveinek és tanítványainak nagy családja gyászolta. Fia, Reb Lipele elfoglalta a Teitelbaumok trónját. Igaz, egy álló esztendeig csak közönséges széken ült, az elárvult nagy karosszék mellett, a Teitelbaum-család hagyományainak megfelelően, viszont ez csak kegyelet volt. Tény az, hogy Reb Lipele apja halála után azonnal felavatták rebének. Ő tanított, ő irányította a hitközséget és a hívők ezrei ő hozzá fordultak panaszaikkal és kívánságaikkal.

Reb Zalmen Lájb még életében gondoskodott arról, hogy fia a rabbiszéket elfoglalhassa. Kanszisz-t íratott fia számára, gyűjtötte az aláírásokat, igyekezett fiát előterbe tolni, hadd szokják meg az emberek és barátokozzanak vele. Ő maga a lehetőségekhez mérten a háttérbe húzódott meg. Egyszóval mindent megtett, amit egy rabbi megtehet annak érdekében, hogy a fia az ő helyére jusson.

De azért a Duna-Tisza táján lakó zsidóság történetében nem volt még-arra példa, hogy rabbiszék körül a háboruszkodás olyan vihart vert volna, mint Reb Lipele esetében. Nem volt még addig rá példa, hogy egy rabbiszék körül keletkezett háború hullámai ellepjék egy hatalmas város zsidóságát, azután feltépjék a gátat és évszázados, hatalmas rabbi-trónok lábait nyaldossák, majd hosszú esztendőkre őt ország rabbi-karát a háboruszkodás szolgálatába állítsák.

Ez a háború annál érthetlenebb volt, mivel eredetileg minden simán ment. A rabbi meghalt, a híveket összehívták a templomba azzal, hogy felolvassák előtük az elhunyt rabbi végrendeletét. Felolvasták és ki-tűnt, hogy a rabbi utolsó óhaja az volt, miszerint fogadják el az általa javasolt és szentesített alapszabályokat. A sighetri zsidók lelkesen és örömmel elfogadták az új alapszabályokat. Nem tudták, hogy mit tartalmaznak az új alapszabályok, de azért elfogadták őket, akár-csak őseik a tórát a Szináj-hegyen. A pesti központi iroda is szívesen vállalkozott arra, hogy az ujonnan

megalakult sighetri ortodox hitközség alapszabályait jóváhagyassa. A központi iroda örömeinek kettős oka volt. Először is a rabbiválasztásban kényszerítő körülményt látott, mely arra birta a hirneves sighetri hitközséget, hogy megalakuljon; azt a hitközséget, mely tizenkét esztendőn keresztül kifogásokkal és huzavonával halasztgatta a megalakulást, de minden esetben kitért előle. Másodszor ugyanaz a sighetri hitközség, amely magatartásával kétségbevetta az iroda mindenhatóságát — ugyanaz a sighetri hitközség valósággyám-jává tette meg a központi irodát és elismerte annak kizárólagos hatalmi szavát minden rituális és hitközségi ügyben. Hát hogyne igyekezett volna az iroda bekebelezni egy ilyen hitközséget és jóváhagyatni ennek alapszabályait?

Eredetileg tehát minden simán és zökkenésmentesen ment végbe. Reb Lipe Teitelbaumot megválasztották rabbinnak, mert mindenki a Teitelbaum-utódlás rendszert akarta a sighetri rabbiszékkel kapcsolatban. Mindenki, akinek valami köze és belszólása volt a dologba. A község tagjai, a központi iroda, az illetékes hatóságok, a bel- és külföldi rabbi-tekintélyek. Egyszóval mindenki — a Káhan-család kivételével.

Mert a Káhan-család egyebet akart. Hogy mit akart a Káhan-család? Azt maguk a család tagjai sohse mondták. Nem is került rá sor, hogy megmondják. A közvéleménynek az volt az érzése, hogy a család egyik tagját, Reb Jidele Modernt akarták a rabbiszékbe ültetni. Tény, hogy a rabbi halála után megfellebbezték Reb Lipe választását és tiltakoztak az ellen, hogy újabb alapszabályokat kényszerítsenek rá a sighetri községre. A Káhan-család tehát elszakadt Reb Lipe Teitelbaum-tól és felvette vele a harcot.

Kik voltak ebben az időben a sighetri Káhanok? Hányan voltak, meddig terjedt tudásuk, hatalmuk és milyen érdekeltségek húzódtak mögöttük? A való tényeket hamisítaná meg az, aki a maramuresi zsidóság történetében elsiklana a Káhan-család szerepe fölött és nem világítaná meg azt a tevékenységet, melyet a maramuresi zsidóság kulturális és gazdasági arculatának kidomborításával ez a család véghezvitt.

Az események fordulásában nem utolsó sorban a híres Káhan-féle jichesnek is szerepe jutott. A Káhan-család gyermekei már kicsi korukban azt hallották, hogy ha a kamarásságban 36 ós kimutatása kell, akkor ők — zsidó ősöket tekintve — bátran pályázhatnak a fő-fő kamarási állásra is. A család idősebb tagjainál hosszú jiches-loveleket őriztek és ezek a nemesi oklevelek bizonyították, hogy amennyire a zsidó történet-írók, utazók és tudósok könyveiből megállapítható, a család megbizonyíthatólag több, mint egyezernyolcszáz éves. Ősük, ama híres Tapuchim-család a rendes időszámítás szerinti 71-ik évben szerepelt először a zsidó történelemben. Titusz kocsija előtt hajtották őket Rómába a nagy diadalmenetben, mely Jeruzsálem elfoglalását követte.

De nem lesz érdektelen közelebről is megnézni ezt a családörténetet.

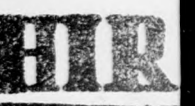
Spalatói Rabbi Dávid orvos és nyelvész, a „Cemach Dávid” című szótár szerzője, Azarja de Rossi, a „Moer énájim” című híres bölcsészeti mű szerzője, valamint a „Sem hagedolim” című gyűjtőmunka (három jeles forrás) őrizték meg számunkra azt a tradíciót, hogy Titusz az ő diadalmenetében Jochánán ben Lévi Gus-Cháláv és Simon bár Giorá: a judeai felkelés fővezéreinek kívül négy előkelő zsidó főúri családot hurcolt végig Rómába. Mind a négy család Jüda törzséből való volt. Nevük: Ha-Tapuchim (tápuach — alma), ho-Ódomim (a vörösek), ha-Jekénim (az öregek) és ha-Anávim (a szerények). E családok idővel olaszos nevet vettek fel. A tapuchim-ból lett Olaszországban a De-Pomis (olaszul: almából származók) család, az adomimból De-Rossi (olaszul: a vörösek közül való) család, az Anávimból lett a Dei Nansi (olaszul is: a szerények) család: a negyedik név ugyáltszik elkallódott.

Ezekről a családnevekről szóló érdekes tradíció szavahihető már csak azért is, mert a tudósok, akik ezt könyveikben közlik, maguk is a híres családokból származtak. A spalatói orvos és nyelvész, Rabbi Dávid maga is a De-Pomis nevet viselte, vagyis a Tápuchim-ból származott. Azarja pedig, a 16. századbeli nagy olasz tudós a Del-Rossi névvel ékeskedett, minthogy héberül a min-hoodomim, a „vörösek”-ből valónak írta magát.

Tíz századdal később a De Pomis-családok, mely a „Tápuchim” maradványa s mely Olaszországban meghonosodott, olyan sarja támadt, kinek neve és működése világító fátyla zsidó irodalmunkban.

Ez a római zsidóságnak vezetője, talmudiskolájának és törvényszékének vezetője: Rabbi Nathan ben Jechiel volt, kit Rabbi Nathan Há-Rómi, vagyis római rabbi Náhánnak is neveznek, de akinek nevét a zsidó irodalom jártasai csak csak így szokták emlegetni: Rabbi Nathan baal-ho-Oruch, vagyis az „Aruch” szerzője. Rabbi Nathan ugyanis, ki a 11. században élt Rómában (pontosan 1035—1106) megalkotta a zsidó tudomány egyik örökidőkre szóló, alapvető művét, az „Aruch”-ot. Az Aruch a talmud és midras magyarázó szótára, kilincs a zsidó irodalom palotájának ajtaján. Az idegen, különösen az aramus szavak és fogalmak tüzetes megvilágítása tárgyaltatik benne héber nyelven, olyan módszerrel, olyan széleskörű műveltséggel feldolgozva, amire abban a korban s jóval később sincs példa irodalmunkban. Megnyitotta a talmudot ez a mű a távolillók számára is és még ma is nélkülözhetetlen kézikönyve a kutatóknak.

(Folytatjuk.)

— Az Erdély és Palesztina kapcsolatok kimélt években egyre intenzívebb kapcsolatok Románia és mulhatatlanul szükségessé kapcsolatoknak intézmény rendszeresítését és a mai a rendszert. Részint ezt a szint bizonyos konkrét ke-lások keresztülvitele véget a Kereskedelmi Hitelbank és dr Marton Ernő, az Uj augusztus hó második fe-tőzködésére Palesztinába-lamaiba utaznak. Mintho-tanulmányút közérdeklő-ajánlatos, hogy mindazo-gazdasági közeleli kapcs-vagy konkrét tervekelté-ri, forduljanak közvetlen-vezérigazgatóhoz (Cluj, P-készségesen áll az érdeklő-

— Eltemették az autób-zatál esett kis Grünfeld-után két óraker temettél-utáni megrázó autókatasz-zatát: Grünfeld Endrét, g-gens fiúcskát. A temetés-Str. Londrein lévő halottá-be, ahol a gyászolók sürű-Szem nem maradt száraz-rázó véget ért fiúcska te-mélyéig megrendült szű-volt. A kis fiu koporsóját-mos ember kísérte ki igaz-

— HÖLGYEK, ha jól ak-forduljanak bizalommal a-Cluj, Regele Ferdinand 1-

— Olasz tengeraltjár-tába. Bucurestiből jeler-Olaszország között befeje-gyalások egy tengeraltjár-tyában, amelyet augusztu-tanftába hozni.

— Sikasztó adóhivata-tudósítónk jelenti: A si-igazgatóság részéről vá-közégek jelentek meg az-deltésg vezetőjénél, Bedó-vizsgálatot tartottak. Az-kiderült, hogy a tisztvis-ezer lejt elikkasztott a-A megtévedt tisztviselő be-hatóságok megindították el-

— Gyomor- és bélzava-vérpangásnál, étvágytal-nál, felfuvaldásnál, gyom-gésnél, szédülésnél, homl-gernél egy-két pohár ter-József” keserűviz alapo-emészőutakat.

— Tizenötven aluliak t-hatnak Magyarországból-vizont. Budapestről jeler-és magyar kormányok köz-létre abban az irányban, aluliaknál kölcsönösen k-levélkényszert. A hozzá-t-utazó tíz éven alóliaknak-szükségük nincs, a 10—15-kell a gyermekek szemé-vány, amelyet a diplomá-vizumoztatni kell.

Egyetemi tanárok m-biztos hatása a

„Bixádi vi-
amely a gyomor, b-gyomorerősítő fájdalma-mert használatá en-mindig kelemesen há-nútt. Cluj lerakat: Regele Ferdinand 70.

— Targumuresi keres-nagygyűlés. Tudósítónk-muresi kereskedők és ipa-délelött nagygyűlést fogna-kamara nagytermében. E-fogják táni a kereskedő-szes szakmáikba egyő sé-gyűlésen, amely egyéni s-lalkozni fog, megjelennek-fejel, valamint az érdeke-is. A gyűlés után küldött-be az illetékesek elé a sém-memorandumot. A gyűlés-szerte általános érdeklődé-

HIREK

Az Erdély és Palesztina közötti gazdasági kapcsolatok kimélyítése. Az utóbbi években egyre intenzívebbé váló gazdasági kapcsolatok Románia és Palesztina között multhatatlanul szükségessé teszik ezeknek a kapcsolatoknak intézményes formában való rendszeresítését és a mai anarchikus állapotok rendezését. Részint ezt a célt szolgálva, részint bizonyos konkrét kereskedelmi elgondolások keresztülvitele végett dr. Ligeti Sándor, a Kereskedelmi Hitelbank vezérigazgatója és dr. Marton Ernő, az Uj Kelet főszerkesztője, augusztus hó második felében hosszabb tartózkodásra Palesztinába és a Közelkelet államába utaznak. Minthogy ez a gazdasági tanulmányút közérdeklő célokat is szolgál, ajánlatos, hogy mindazok, akik Palesztina gazdasági köreivel kapcsolatokat keresnek, vagy konkrét terveket kívánnak ott realizálni, forduljanak közvetlenül dr. Ligeti Sándor vezérigazgatóhoz (Cluj, Piata Unirii 20), aki készségesen áll az érdeklődők rendelkezésére.

Eltemették az autóbusszikkasztó áldozatát esett kis Grünfeld Endrét. Péntek délután két óra körül temették el a tegnapi délutáni megrázó autóbusszikkasztó tiz éves áldozatát: Grünfeld Endrét, ezt a bájos, intelligens fiúcskát. A temetés az ortodox Chevra Str. Londreini lévő halottsházából ment végbe, ahol a gyászolók sűrű tömege jelent meg. Szem nem maradt szárazon a tragikus, megrázó véget ért fiúcska temetésén, aki lelkiük mélyéig megrendült szüleinek szemérménye volt. A kis fiu koporsóját a temetőig is számos ember kísérte ki igaz részvét mellett.

HÖLGYEK, ha jól akarnak férjhezmenni, forduljanak bizalommal a „MIREA” irodához Cluj, Regele Ferdinand 116.

Olasz tengeralattjárót hoznak Constanțaba. Bucurestiből jelentik: Románia és Csehszlovákia között befejezést nyertek a tárgyalások egy tengeralattjáró szállítása tárgyában, amelyet augusztusban fognak Constanțaba hozni.

Sikkasztó adóhivatalnok. Sighisoarai tudósítónk jelenti: A sighisoarai pénzügyigazgatóság részéről váratlanul ellenőrző-közégek jelentek meg az agnetai adókirendeltség vezetőjénél, Bedő Károlynál és felülvizsgálatot tartottak. Az ellenőrzés során kiderült, hogy a tisztviselő mintegy ötven-ezer lej elikkasztott a rabizott pénzekből. A megtevédt tisztviselő bevallotta tettét és a hatóságok megindították ellene az eljárást.

Gyomor- és bélzavaroknál, hasüregbeli vérpangásnál, étvágytalanságnál, szorulásnál, felfúvódásnál, gyomorégésnél, felbőgésnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél egy-két pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz alaposan kitisztítja az emésztőutakat.

Tizenötven aluliak uttévél nélkül utazhatnak Magyarországból Csehszlovákiába és viszont. Budapestről jelentik: A csehszlovák és magyar kormányok között meggyezés jött létre abban az irányban, hogy tizenöt éven aluliaknál kölcsönösen kiküszöböljük az utlevéltényeszt. A hozzátartozók kíséretében utazó tiz éven aluliaknak semmi okmányra szükségük nincs, a 10—15 évek között pedig kell a gyermeknek személyazonossági igazolvány, amelyet a diplomáciai képviselőknek vízumoztatni kell.

Egyetemi tanárok megállapítása szerint biztos hatásva

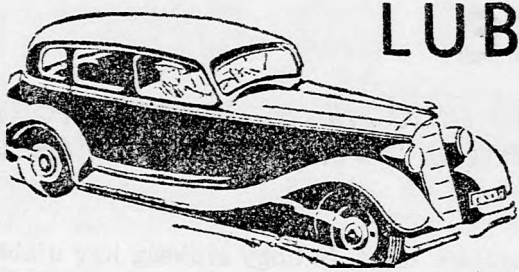
„Bixádi víz”

amely a gyomor, bél, epehólyag és gyomorégési fájdalmak ellen a legjobb, mert használata enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. Kapható mindenütt. Cluj lerakat: Vitromin Rt. Calea Regele Ferdinand 70.

Tárgumuresi kereskedők és iparosok nagygyűlése. Tudósítónk jelenti: A tárgumuresi kereskedők és iparosok július 21-én délelőtt nagygyűlést fognak tartani az Ipar-kamara nagytermében. Ezen a gyűlésen fel fogják táni a kereskedők és iparosok összes szakmaiába vágó sérelmeiket. A fontos gyűlésen, amely egyéni sérelmekkel is foglalkozni fog, megjelennek a helyi hatóságok fejei, valamint az érdeklét hivatalos körök is. A gyűlés után küldöttség viszi Bucurestibe az illetékesek elé a sérelmeket tartalmazó memorandumot. A gyűlés iránt máris városzerte általános érdeklődés nyilvánul meg.

GAZDASÁGOSSÁG, MINŐSÉG ezt jelenti a LUBOIL

Az intelligens autós számára az olaj minősége olyan kérdés, amely a legnagyobb mértékben érdeklé, mert teljesen tudatában van a fényező fontosságának. A minőség után az ár kérdése következik. Itt is győzedelmeskedik a Luboil, mert egyesíti a két legfontosabb tulajdonságot: gazdaságosságot a minőséggel. Luboil ára annyira alacsony, hogy megengedi csekély költség mellett az olajnak 1500 kilométerenkénti cseréjét.

LUBOIL

AZ „UNIREA” GYÁRTMÁNYA

LEGNAGYOBB GARANCIA — a repülőmotorok számára alkalmas

Ha 1935 március 28. előtt lehelet kétség a Luboil olaj minőségét illetően, ma minden kétség eloszlott. A Repülőügyi Minisztérium 06954 számú, 1935 március 28-án kelt leiratával elismeri a Luboil olaj nagyszerű minőségét és a repülőgépek számára alkalmasnak. Az olaj, amely jó a repülőmotorok számára, minden esetre a legajánlatosabb az Ön motorja számára is.

Elhalasztották a jasi miniszterközi értekezletet. Bucurestiből jelentik: Mint ismeretes, augusztus negyedikére miniszterközi értekezletet tűzött ki a kormány Jasiba. A miniszteri értekezletet most újból elhalasztották és dátumát augusztus közepe tájára helyezték, amikor fontos nyilatkozatokat fog tenni a miniszterelnök.

Ráth Efraim előadása Clujon. Ráth Efraim, az erdélyi Mizrachinak ismert vezére, Palesztinából Clujra érkezett. A tehetséges szónok szombat délután 5 óra körül a sászchevrában nagyszabású droszt tart. „A valóság zsidóság helyzete és feladata” címen.

HÁZASSÁGI ügyekben forduljon bizalommal „MIREA” közvetítő irodájához Cluj, Regele Ferdinand 116, hol ügyét diszkrétan kezelik.

Konverzió alá esnek a zsidó hitközségek. Tárgumuresi tudósítónk jelenti: Beszámolt az Uj Kelet arról, hogy a tárgumuresi izr. hitközség ellen pert indított 330 ezer lej összegű követelése miatt a tárgumuresi Erdélyi Bank, amely beadványában az állította, hogy a zsidó hitközség nem eshet konverzió alá és így az összeg megfizetésére kötelezhető. Pár hónappal ezelőtt már elutasította a bankot követelésével a tárgumuresi járásbíró, a bank azonban a törvénytörvények felbontozta meg a határozatot. Dr. Engelberg Dezső és dr. Rothmann József ügyvédek képviselték a törvényesek előtt a hitközséget. A törvényesek kimondták, hogy a hitközség a konverziós törvény első szakasza értelmében jogosult a konverzióra. Az érdekes döntés precedensül szolgálhat a többi erdélyi hitközségeknek is.

Gyilkosság hatvan lejért. Tárgumuresi tudósítónk jelenti: A maramuresi nagy munkásnyomor következtében sokan hagyják ott a famunkások közül Maramures megyét és a muresmenti faüzemeknél próbálnak elhelyezkedni. Így jártak Terjea Vasile és Chindris George maramuresi famunkások is, akik nemrégben Toplián vállaltak alkalmazást egy faüzemnél. A két munkás együtt lakott és megosztotta egymással keresetét. A hétvégi elszámolásnál azonban egy hatvanlejes különbözetből kifolyólag összevesztett a két munkás a napokban és a veszekedés később veredéssé fajult. A veredés során Terjea Vasile kést ragadott és azzal szíven szurta lakótársát, Chindris Georget, aki pár órány belül behalt súlyos sérüléseibe. A gyilkos famunkást letartóztatták és bekísérték a tárgumuresi ügyészségre.

Négy óra 40 perc Prága—Bucuresti. Bucurestiből jelentik: Bázu Cantacuzino tegnap reggel kétmotoros Potez-gépén 5 óra alatt Prágába repült. Itt bevárta az Imperial Airways érkezését Londonból, melynek fedélzetén utazott Bibescu asszony is. 16 óra körül Cantacuzino Bibescu asszonnyal felszállt repülőgépre és leszállás nélkül, 4 óra 40 perc alatt tette meg az utat Bucurestibe, annak dacára, hogy a Kárpátok felett sűrű felhők voltak és csaknem sötétség uralkodott a hegyekben.

A Hapoel Hadati szervezet vasárnap este 8 órai kezdettel, Str. Saguna 7 sz. alatti helyiségben kultúrnyűlést tart, melyre a tagoka ezuton meghívja a Vezetőséget.

Machziké Tóra előadása. A Machziké Tóra egylet értesíti t. tagjait, hogy szombati délután fél 6 óra körül Fischel Halpert tanul-előadást tart a Chaszam Szofer jesiva helyiségében.

HÁZASSÁGOT biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda Cluj, Regele Ferdinand 116.

Közlemény. A Földes család és Weisz Herman ur klubunkból kiváltak és így annak nevében többé el nem járhatnak. C. A. S. A.-U.

Házasság. Krausz Anna és Léb Miska házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Eljegyzés. Hager Sárka, Lupeni és Melamed (Sibiu) Visul de sus jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Hetényi Elemér műsoros estje. A legjobb operettzsinészek és rendezők egyike, Hetényi Elemér, aki kis megszakítással, két évtizeden át gyönyörködött a clujai közönséget, e hó 29-én, hétfőn, műsoros estélyt rendez, amelyen a Limonádé ezredes címszerpét fogja eljátszani és a Tatarjárás „altábornagyát”, két szerepet, amelyben éveken át hatalmas sikereket aratott. A műsoros estélyt a Magyar Színházban, a jótékony egyletek támogatásával, gróf Bethlen Györgyné védnöksége alatt tartják meg. Az estélyen föllép Indig Alfréd, a világhírű hegedűművész is, továbbá M. Lévy Ilonka, a kiváló énekesnő, Pintér Böske, Hegyi Lili, Stefanidesz Ili, Vass Piri, Inász Klári, dr. Bródy Miklós, Zsizsmann Rezső, Inász Aladár, Tompa Pufi, Ditrói Puskás Béla és még mások.

Epe- és májbetegségeknél, elsősorban epehólyagkatarrus, epekőképződés és sárgaság eseteiben a mindig enyhe hatású természetes „Ferenc József” keserűvíz a hasi szervek funkciót élénkebb tevékenységre serkenti.

Az Árvagondozó cluji csoportjának kérése a cluji zsidó társadalomhoz

Még egyetlen évben sem voltak a cluji árvák testileg oly leromlott állapotban, mint épen ez évben. A nyaralási akció megindítása előtt megejtett orvosi vizsgálat átlagban 6—8, sok esetben 10—12 kg súlyhiányt állapított meg az árvák egy igen tekintélyes részénél, ami gyakorlatilag átlagban 3—5 éves fejlődési és tápláltsági visszamaradást jelent.

Eppen ezért, valamint azon okból, hogy az árvák legnagyobb része tuberkulózisra hajlamos, u. n. mirigykóros gyermek, ezen gyermekeknek oly nagy számát kell, sőt parancsoló szükségesség kiküldeni, hogy ennek anyagi fedezetéről az Árvagondozó helyi csoportja képtelen gondoskodni.

Különösen hiányzik a helyi csoportnak az eddig minden évben megrendezett uccai gyűjtés, amelynek eredménye kb. fele részben biztosította a nyaralásra küldött árvák elvitelének költségeit. Az uccai gyűjtés elmaradása és a tagok létszámának apadása normális bevételeinket nagymértékben csökkentette, ezért a nyaralattatás céljaira kénytelenek vagyunk egy alkalmi gyűjtési akciót beindítani.

Teljes tudatában minden egyes hittestvérünk nehéz anyagi helyzetének, nem akarjuk a cluji zsidó társadalmat túlzott mértékben igénybe venni, hanem csak oly igényekkel lépünk fel, amelyeknek minden zsidó család eleget tehet.

20 lejt kérünk árva és szegény gyermekek nyaralattatására, ezt azonban minden cluji zsidótól. Aki teheti és aki szívén viseli árváink sorsát, adjon kétszer vagy többször 20 lejt. Csak így lehetséges, hogy a helyi csoport 70 nyaralattatásra váró árváját aug. hónapra a tihutai telepre kiküldhesse. Árváink közül sokra egyenesen életmentést jelent, ha Tihután, magaslati levegőn tölthetnek el 4 hetet.

Ki kell hangsúlyozzuk, hogy árváink mellett nagy számban vannak olyan leszegényedett polgári családok, akiknek gyermekei az árvákkal azonos testi kondícióban vannak, ezek közül is bizonyos számot kell nyaralni vigyünk.

Az Árvagondozó ezt a munkát tisztán a rendes bevételeiből tudta fedezni, nem vette igénybe erre a célra külön a zsidó társadalom áldozatkészségét. Ez évben azonban fentieknek fogva kénytelen ezen külön akciót beindítani.

Megemlítendőnek tartjuk, hogy a kongr. izraelita hitközség iskolaszéke és tantestülete meleg zsidó szívvel eszközölt külön gyűjtés útján önmaga 10 gyermek nyaralattatását tette lehetővé, dícséretre méltó példát mutatva más zsidó testületnek számára, amelyeknek hasonlóképpen kötelességük volna a körükhöz tartozó családok arra szoruló gyermekei nyaralattatásáról gondoskodni.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

I. Kinovariette — kabaré. Közreműködik: Tompa Béla, Tompa László, Pap Nusi, Halmágyi Harry, Tréfák, táncok, Sajó és Hacsek, etc. II. Öfensége titkára. Liane Haid, Willy Forst. Kezdet: 3, 6, 9 óra. Helyárak: 7 és 10 lej.

Az OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton, vasárnap: Premier! A sztambuli kémmó. Izgalmas kém-dráma pazar kiállításal és eredeti felvételekkel. Főszerepekben: Mirna Loy, Georg Brent, Lionel Atwill.

SZINKRÓ MOZGÓ MŰSORA:

(A leghűvösebb nyári mozgó)

Közkívánatra ma 3, 6 és 9 óra: Csibi. Gaál Franciska legszebb filmje. II. A revans. Bulldog Drummond detektív izgalmas bűnügyi története. Fősz.: Ronald Colman, Warner Oland. Előtte Uj Silly Simphonie.

Vasárnap délelőtt 11 óra: matiné: Csibi. Gaál Franciskával. Előtte: Silly Simphonie és Micky Mauss. Minden jegy 7 lej. Jön: Vig özvegy.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, szombaton és vasárnap utoljára: A legsikerültebb románul beszélő bohózat: BING-BANG. Bucurestiben két hónapig futott. Stroe és Vasilache, a bucaresti Alhambra sztárjai, aki a film után egy órán keresztül személyesen is szerepelnek.

Vasárnap d. e. 11-kor szenzációs matiné: Sten és Bran mint szárazdadák. 7 és 12 lejes helyárak.

COSTIUI SÓSFÜRDŐ ÉS ÜDÜLŐHELY

(Rónaszék)

Rónaszék: a maramuresi hegyek ragyogó pontja a legideálisabb nyaralást biztosítja. A rónaszéki sósfürdő az orvosok közsvény, csusz, vér-szegénység, női betegségek, kimerültség és idegesség esetén ajánlják. Olcsó lakás, elsőrendű, olcsó ellátás, ortodox kóser vendéglők. Felvilágosítást nyújt a Fürdőigazgatóság. Címe: Administrația Băilor, COSTIUI, Județul Maramures.

